ئۇيغۇر خەلق چاقچاقلىرى

ھېسام چاقچاقلىرى

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

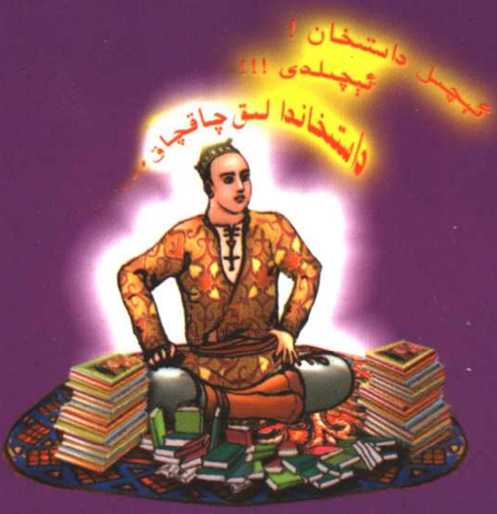

ISBN 978-7-228-10846-6
9 787228 108466 >
定价:4.50元

ئۇيغۇر خەلق چاقچاقلىرى

ھېسام چاقچاقلىرى

1

«ئۇيغۇر خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى قامۇسى»
تەھرىر ھەيئىتى نەشرگە تەييارلىغان

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

ئۈرۈمچى 2007 -يىلى

图书在版编目(CIP)数据

艾沙木笑话.1：维吾尔文/《维吾尔民间文学大典》编委会编. - 乌鲁木齐：新疆人民出版社，2007.1
(维吾尔民间笑话)
ISBN 978-7-228-10846-6

Ⅰ.艾... Ⅱ.维...Ⅲ.维吾尔族 - 笑话 - 作品集- 中国 - 维吾尔语（中国少数民族语言）Ⅳ.I277.8

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2007)第006060号

策　　划：阿布都热合满.艾白
艾合买提.伊明

责任编辑：艾合买提.伊明
责任校对：阿布列孜.阿巴斯
封面设计：买买提.努比提

艾沙木笑话 - 1（维吾尔文）
(维吾尔民间笑话)
《维吾尔民间文学大典》编委会编

新疆人民出版社出版
(乌鲁木齐解放南路348号 邮编： 830001)
新疆新华书店发行
新疆新华印刷厂印刷
880×1230毫米 32开本 2.75印张
2007年1月第1版　2007年1月第1次印刷
印数：1-5000

ISBN 978-7-228-10846-6　　定价：4.50元

پىلانلىغۇچىلار: ئابدۇراخمان ئەبەي
ئەخمەت ئىمىن
مەسئۇل مۇھەررىرى: ئەخمەت ئىمىن
مەسئۇل كوررېكتورى: ئابلىز ئابباس
مۇقاۋا لايىھىلىگۈچى: مەمەت نەۋبەت

ئۇيغۇر خەلق چاقچاقلىرى
ھېسام چاقچاقلىرى — 1

«ئۇيغۇر خەلق ئېغىز ئەدەبىياتى قامۇسى» تەھرىر ھەيئىتى نەشرگە تەييارلىغان

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 №)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
فورماتى: 1230 × 880 مىللىمېتىر، 1/32
باسما تاۋىقى: 2.75
2007 ـ يىل 1 ـ ئاي 1 ـ نەشرى
2007 ـ يىل 1 ـ ئاي 1 ـ بېسىلىشى
تىرازى: 1 — 5000
ISBN 978-7-228-10846-6
باھاسى: 4.50 يۈەن

ئۇيغۇر خەلق ئېغىز ئەدەبىياتىغا دائىر
55 كىتابچە نەشردىن چىقتى

ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	چىن تۆمۈر باتۇر	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	ئىسكەندەر بىلەن ھۆرلىقا	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	ئالتۇن كوكۇللىق بالا	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	كەنجى باتۇر	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	كېپەك خانىش	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	مەرۋان بىلەن تەرسا	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	ياغاچ ئات	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	ئۇر، توقماق	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	چۆچۈرە بالا	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	سىرلىق چىراغ	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	شاھزادە بىلەن ئالۋاستى	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	نىيىتى يامانىنىڭ قازىنى تۆشۈك	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	ئۆلمەي تۇرۇپ جەننەتنى كۆرۈش	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	باتۇر قىز	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	شەيتانىنىڭ تىجارىتى	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	بىلمەس تاز	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	تەلۋە كۇيئوغۇل	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	كەمەك ھەييار بىلەن مۇختەر ھەييار	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	شەيتاننى ئالدىغان تاز	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	ئادەمىي شەيتان	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	خىزىر نىياز	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	سېھىرلىك ئالما	(4.50 يۈەن)

ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	ئۇسكەك پادىشاھ	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	قاينا، چۆگۈن	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	ئەقىللىق كەنجى قىز	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	ھەركىم قىلسا ئۆزىگە	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	يالتايغاق بوۋاي	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	ئۇجمە سايىسى	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	ئەپچىلەم	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	ئارغىماق ماجىراسى	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	ئىككى بايىنى ئەپلىگەن مالاي	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	ئۆرگىلىۋاي بىلەن چۆرگىلىۋاي	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	يەتتە لىڭگىلتاق بىلەن بىر شىڭگىلتاق	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	شىتىلە بىلەن پىتىلە	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	مازاقخور مازاقتا ئۆلەر	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	پادىشاھنىڭ كۈننى ئۇزارتىشى	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	ئېشەكنى ئۇرۇپ خوتۇننى قورقۇتۇش	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	موللام ئوغرىنى قانداق تاپتى	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	قازان تۇۋى	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چۆچەكلىرى	شاھ بىلەن شاتۇتى	(4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق لەتىپىلىرى — 1، 2، 3، 4، 5		(ھەر بىرى 4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق چاقچاقلىرى (ھېسام چاقچاقلىرى) — 1، 2		(ھەر بىرى 4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق مەسەللىرى — 1، 2		(ھەر بىرى 4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق ئويۇنلىرى — 1، 2، 3		(ھەر بىرى 4.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق تېپىشماقلىرى — 1، 2		(ھەر بىرى 3.50 يۈەن)
ئۇيغۇر خەلق لاپلىرى		(3.50 يۈەن)

(بۇ بىر يۈرۈش 55 كىتابنىڭ ئومۇمىي باھاسى 244.50 يۈەن)

مۇندەرىجە

مۇھەررىردىن 1
ئۇنداق قازانغا مۇنداق چۆمۈچ 3
ئەپچىللىك 3
مۇشۇ بوغۇشۇڭدا 4
چېنىقىش 4
ئەپسانىگە جاۋاب 5
يارىنىڭ لېۋى 6
ئېشەك ۋە تەخەي 7
مەلۇمات 7
جەننەت ۋە دوزاخ 8
سۇ بىلەن كېتەي 8
جىنلارمۇ قورقىدۇ 9
ھۈنەرنى قوشۇپ ساتىسىڭىز 10
گۇۋاھچى 10
مەندەك ماڭالىساڭ ئىچ 11
يەنە بىر ئېشەك 12
ئارتۇقچىلىق 13
ئىككى ئادەت 13
ئۇقماپتىمەن 14
لەپەرچە مېڭىش 15
لويلىنىڭ پۇلى 15
تەقسىمات 16
ئۆيدىكىسىمۇ يېتەر 17
قىرىق سۈيۈمگە 17
تاماشا 18
قاغىلار ۋە شەيتانلار 18
زاسۇيخانىمىكىن دەپتىمەن 19
سەجدىگە كېتىپ قوپالمايۋاتىدۇ 20

يەتمىش ئۈچىنچى ھۈنەر 20
قايسى سۆزىڭىزگە ئىشىنەي 21
ئىلگىرى - كېيىن تويۇش 22
چاتاق يوق 22
نەق پۇل ۋە نەق تىل 23
يېرىم ۋە پۈتۈن دۆلەت 24
ئاداۋەتنى يېيىش 24
پايدا قىلىدىغان دورا 25
يەنە بىردەم تۇرغان بولسىڭىز... 25
چاقنى تۆلىتىش 26
ئىسمىم دېموكراتىيە 27
ئاۋارىگەرچىلىك 27
ئاغىنىدارچىلىق 28
باراڭلىققۇ تۈگىدى... 28
ئەڭ تەس ئىش 29
قانچىسى ئوغۇل، قانچىسى قىز 30
جازام يېتىشكۈچە 30
ئۆزۈمنى يىتتۈرۈپ قويدۇم 31
راستمۇ 32
گۇناھ بولىدۇ 33
ھېلىمۇ ياۋروپاچە تەربىيىلەپسىز 34
ھېلىمۇ ئويغىتىپ قويۇپتۇ 34
ئىگىسىنى دورىغان - دە 35
ئەڭ تەس ئورما 35
پۇل خەجلەش 36
بېلىق يۆتكەش 36
كۆز ۋە قۇلاق 37
گۆشنى ئۇرۇش 37
دۇنيادا نېمە ئۈچلۇق 38
ئىتتەك ۋە بۇلبۇلدەك 39
شەھەر سوراش 39
ئۆلمەيدىغان بولدۇڭ 40
كەمتۈك چىش 40
دانا جاۋاب 41
يۈزسىز 42
كۆڭۈل بۆلۈش 42
چۈن 43
مۇشائىرە 44

بىخەتەرلىك 44
رەسسام 45
سوئال ـ جاۋاب 46
كۆۋرۈك يوق، كېتىپ قالدى 46
مۈشت قورۇپ يېدۇق 47
باھانە 47
ئەخمەق 48
تالوننى ئالماشتۇرۇپ كېلىش 49
مەرگەن 50
جەڭ 51
چاقچاقنىڭ كېيىمى 51
ئىشنى باشلاپ بېرەلمىگەندىن كېيىن 51
ئەڭ ئۇزۇن كېچە 52
«ئىشتىن سىرتقى ساقال» 52
جۆندەلگەن گەپ 53
ئاپتوبۇس بىلەن كېتەي 54
گۆردىن ـ گۆرگە كۆچۈپ 54
نېمە تېتىيدۇ 55
قوشۇپلا دەپ بېرەي 55
ياۋايى ھايۋان 56
تويلۇق سوۋغا 56
ئېغىرلىشىپ كەتمەمدۇ 57
ئىتتىكىزنى ئىزدەيمەن 57
تاماكا ۋە ئۆپكە 58
شۈكۈر قىلىش 58
بالام نېمىشقا ماڭمايدۇ 59
كالاچ ئىزدەش 59
لەڭمەنگە زاكاز 60
مىجەزگە بېقىپ 60
ئازراق چىداپلا... 61
رەخت ۋە پۇل 61
قالغىننى باشقىلاردىن سوراڭ 62
بۇداقىسنىڭ ئىسمىنى 62
ئالامەت جاۋابلار 63
خىجىل بولغاچقا... 64
چاقچىقىغا يارىشا چاقچاق 65
مۈشتقا ئىشتىھا ساقلاۋاتىمەن 65
ساراڭلاردىن باشقىلار 65

خجىللىق 66
ھەممىسى ھېسام بولۇپ كەتسە 66
سوۋغات ۋە ئاۋاز 67
ئەينەن چىقسىز 67
يامان تەسىرىڭ قىپقالدى 68
ئۆز قولى بىلەن 69
قانتى بوغۇقلىقمىكەن 69
تېجەملىگە جاۋاب 70
كۆڭۈلدىكىدەك خىزمەت 70
چايدان سېتىۋېلىش 70
ئايدىڭ 71
ئىككى ئەرۋاھنى كېپىل قىلىپ 71
جەرىمانە 72
ئىگىسى نەدە 72
ھېكايە ۋە خەۋەر 73
شۇگلاشقا 73
باشقىسىنى دەگا 74
قېرىش 74
ئەكىلىپ بېرىش 75
«بەشتە ياخشى»نىڭ ناخشىسىنى ئېيتىۋاتىدۇ 75
قەرز 76
توسۇلۇپ قالمايدۇ 77
كۆچۈك باغلىۋېلىڭ 77
يالقۇنلۇق پاراڭ 77
نەپسى بالا تونۇر 78
قاسقان ئورنىتىۋېلىڭلار 78
مەشەدىمىكىن دەپتىمەن 79

پىلانلىغۇچىلار: ئابدۇراخمان ئەبەي، ئەخمەت ئىمىن
مەسئۇل مۇھەررىرى: ئەخمەت ئىمىن
مۇقاۋىنى لايىھىلىگۈچى: مەمەت نەۋبەت

مۇھەررىردىن

ھېسام قۇربان 1930 ـ يىلى غۇلجا شەھىرىدە ئۇششاق تىجارەتچى ئائىلىسىدە تۇغۇلغان، 1940 ـ يىلىدىن 1944 ـ يىلىغىچە باشلانغۇچ مەكتەپتە ئوقۇغان، 1951 ـ يىلىدىن 1961 ـ يىلىغىچە ئىلى ۋىلايەتلىك ۋە غۇلجا ناھىيىلىك سەنئەت ئۆمەكلىرىدە ئىشلەپ، ئۆزىنىڭ سەنئەت جەھەتتىكى ئالاھىدە ماھارەتلىرى بىلەن خەلقنىڭ ئالقىشىغا ئېرىشكەن، 1961 ـ يىلىدىن 1966 ـ يىلىغا قەدەر غۇلجا ناھىيىسىدە دېھقانچىلىق بىلەن شۇغۇللانغان، 1966 ـ يىلىدىن 1980 ـ يىلىغا قەدەر غۇلجا شەھىرىدە ئىشتىن سىرتقى سەنئەت ئۆمەكلىرىدە ئىشلىگەن، 1980 ـ يىلىدىن تارتىپ غۇلجا شەھەرلىك مەدەنىيەت يۇرتىدا ئىشلىگەن، 1991 ـ يىل 1 ـ ئايدا پېنسىيىگە چىققان.

ھېسام قۇربان مەملىكەتلىك، ئىلى ئوبلاستلىق خەلق ئەدەبىيات ـ سەنئەتچىلەر جەمئىيىتىنىڭ ئەزاسى، ئاپتونوم رايونلۇق خەلق ئەدەبىيات ـ سەنئەتچىلەر جەمئىيىتىنىڭ

ھەيئىتى، مەملىكەتلىك ھېكايىچىلەر ئىلمىي جەمئىيى-
تىنىڭ ئەزاسى، غۇلجا شەھەرلىك سىياسىي مەسلىھەت
كېڭىشىنىڭ ئەزاسى.

ھېسام قۇربانىنىڭ دادىسى ئۆز ۋاقتىدا تونۇلغان چاق-
چاقچى بولۇپ، ھېسام دادىسىنىڭ تەسىرىدە 11 — 12 ياش
چاغلىرىدا چاقچاقچىلار قاتارىغا كىرگەن. ئۇ چاقچاقتىكى
ھازىر جاۋابلىقى، چاقچاق ۋە لەتىپىلىرىنىڭ ئۆتكۈرلۈكى،
ئىخچاملىقى ۋە تۇرمۇشنىڭ ھەرقايسى جەھەتلىرىدىكى رې-
ئال مەسىلىلەرنى ئەكس ئەتتۈرگەنلىكى بىلەن «ھايات نە-
سىردىن ئەپەندى» دەپ نام ئېلىپ، ھەممە ئادەم بىلىدىغان
مەشھۇر چاقچاقچىغا ئايلاندى. ئۇنىڭ چاقچاق ۋە لەتىپىلى-
رى قېرىنداش مىللەتلەر ئارىسىغىمۇ كەڭ تارقالغان.

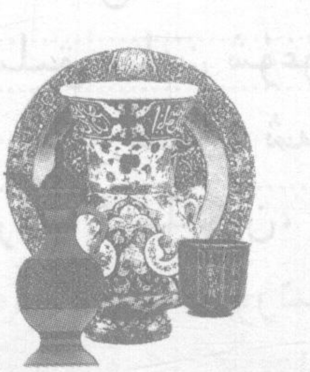

هېسام چاقچاقلىرى

ئۇنداق قازانغا مۇنداق چۆمۈچ

دائىم هېسامنى گەپتىن چۈشۈرمەكچى بولۇپلا يۈرىدىغان بىر كىشى چوڭ بىر سورۇندا ئۈنلۈك ئاۋاز بىلەن:

— هېسام، سېنى ساقچى تۇتۇپ كېتىپتۇ، دەپ ئاڭلىۋىدۇق، قاچان قويۇپ بەردى؟ — دەپ سوراپتۇ. هېسام بەخۇدۇك جاۋاب قايتۇرۇپتۇ:

— سېنى قويۇپ بەرگەن كۈنىڭ ئەتىسىلا.

ئەپچىللىك

هېسام سەنئەتچى ئىكەن. بىر كۈنى ئۇ سەھنىدە بوۋاي رولىنى ئوينىۋاتقاندا تۇيۇقسىزلا ياسىما ساقىلى ئۈزۈلۈپ قولىغا چىقىپتۇ. ئۇسال ئەھۋالدا قالغان هېسام دەرھال ئىشنى گەپ بىلەن ئوڭشاپ:

— تووۋا، خالايىق كۆردۈڭلارمۇ، قېرىغاندا ساقالغىمۇ

كۈيە چۈشىدىكەن ـ ھە ! ـــ دەپتۇ ـ دە، ساقالنى يانچۇقىغا سېلىپ رولىنى داۋام ئەتتۈرۈۋېرىپتۇ.

مۇشۇ بوغۇشۇڭدا

بىر مەشرەپتە ھېسامنىڭ چاقچىقىغا چىدىمىغان بىر يىگىت ئۇنىڭ كانىيىدىن بوغۇپتۇ. ئەھۋالنىڭ چاتاقلىقىنى بايقىغان ھېسام دەررۇ سوراپتۇ:

— بۇرادەر، مۇشۇنداق بوغۇشۇڭدا مەن نەچچە سوپۇرگە چىققۇدەكمەن؟

چېنىقىش

ھېسامنى گەپتە چۈشۈرەلمىگەن بىر تۈركۈم ياشلار ئۇنى جېلىلىيۇزگە ئاچىقىپ بىر «چۈشۈرۈش»نى مەسلىھەتلىشىپتۇ.

يېرىم يولغا بارغاندا يىگىتلەر ھارۋىنى توختىتىپ ئەدەپكە چۈشۈپتۇ. ھېسام ئەمدىلا ھارۋىدىن چۈشۈشىگە، باشقىلار سەكرەپ ھارۋىغا چىقىشىپ، ئاتنى چاپتۇرۇپ ھارۋىنى ئەپقېچىپتۇ، ھارۋىنىڭ سۈرئىتىنى بىر تېزلىتىپ،

بىر ئاستىلىتىپ، مەنزىلگە يەتكۈچە ھېسامنى پىيادە قويۇپتۇ. كېيىن ھېسامغا چاقچاق قىلىپ: «ھېسامكا، بۈگۈن ئۈزۈنغا يۈگۈرۈشتە بىر چېنىقتۇۋالدىڭىز ـ دە» دەپ كۈلۈشۈپتۇ.

شۇ كېچىسى ئۆرۈك سەيلىسى ۋە مەشرەپتىن چارچىغان يىگىتلەر ئۆرۈكلۈك باغدىلا ئۇخلاپتۇ. پەيتنى كۈتكەن ھېسام ئۇلارنىڭ كىيىملىرىنى يىغىشتۇرۇپ، قوشنا ھويلىدىكى لاپاسنىڭ گىرۋىكىدىن ساڭگىلىتىپ ئېسىپ قويۇپ، شوتىنى تىقىپ قويۇپتۇ.

ئەتىسى ۋاقىچە ئويغانغان يىگىتلەر ئۆز كىيىملىرىنى لاپاسنىڭ قىرغىقىدا كۆرۈپتۇ. ئۇلار بۇ ھېسامنىڭ ئۆچ ئېلىشى ئىكەنلىكىنى پەملىگەن بولسىمۇ، ئارتۇقچە گەپ قىلماي، نۆۋەت بىلەن سەكرىشىپ كىيىمنى ئالماق بوپتۇ. بىراق، ھېچقايسىسى كىيىمنى ئالالمىغاندىن كېيىن، ھېسامغا دوق قىلىشىپتۇ:

— ھېسامكا، شۇمۇ قىلىق بولدىمۇ؟

ھېسام خاتىرجەم جاۋاب بېرىپتۇ:

— ھېچ ۋەقەسى يوق، مەن ئۈزۈنغا يۈگۈرۈپ چېنىققان بولسام، سىلەر ئېگىزگە سەكرەپ چېنىقتۇۋالدىغان بولدۇڭلار.

ئەپسانىگە جاۋاب

دائىم ئەپسانە چاقچاق قىلىدىغان بىرى ھېسام قاتناش-

قان ئولتۇرۇشتىمۇ ئەپسانە چاقچاقلار بىلەن كىشىلەرنىڭ جېنىغا تېگىپتۇ.

شۇ ئارىدا ھېسامنىڭ يېنىدا ئولتۇرغان سازچى دۇ-تارنى سازلاشقا باشلاپتىكەن، دۇتارنىڭ قۇلىقى توختىماي ئاۋارە قىپتۇ. پەيتتىن پايدىلانغان ھېلىقى چاقچاقچى ھېسامغا گەپ تاشلاپتۇ:

— ھېسامدىن، دۇتارنىڭ قۇلىقىغا بىر تۈكۈرۈپ بېرىڭا، قۇلاق توختىسۇن.

— جان دەپ تۈكۈرۈپ بېرەتتىم، — دەپتۇ ھېسام دەررۇ، — بىراق، باياتىن بېرى ئەپسانە چاقچاقلارغا تۈكۈ-رۈۋېرىپ، زادىلا تۈكۈرۈكۈم قالمىدى.

يارنىڭ لېۋى

ھېسام تۇرۇۋاتقان ئىشلەپچىقىرىش ئەترىتىنىڭ باشلى-قى ھەر يىلى دېگۈدەك كوللېكتىپنىڭ مۈلكىنى بۇزۇپ - چېچىپ، چوڭ يەپ - چوڭ ئىچىدىكەن، يىل ئاخىرىدىكى تەكشۈرۈشتە «مەن كەم ئەقىللىق قىلىپ خاتالىق ئۆتكۈز-دۈم، كۆپچىلىك ياردەم قىلىپ يارنىڭ لېۋىدىن قايتۇرۇپ ئەكەلدىڭلار، رەھمەت سىلەرگە» دېگەندەك سۆزلەر بىلەن ئېغىز ياغلىمىلىق قىلىپ ئۆتكەلدىن ئۆتۈۋالىدىكەن - دە، يەنە قىلغۇلۇقنى قىلىدىكەن.

بىر قېتىملىق تەنقىد يىغىنىدا ئەترەت باشلىقى يەنە كونا ھۈنىرىنى ئىشقا سېلىپ:

— ئەمدى كۆپچىلىك، مەن سىلەرنىڭ پىكرىڭلارنى ئالماي يارنىڭ لېۋىگە... — دېيىشىگە،

— توختاپ تۇرۇڭا، ئەترەت باشلىقى، — دەپتۇ ئۇنىڭ گېپىنى بۆلۈپ ھېسام، — بىزنىڭ ۋاقتىمىز ھەر يىلى سىزنى يارنىڭ لېۋىدىن قايتۇرۇپ كېلىش بىلەن ئۆتۈۋەرمىسۇن، ياخشىسى، ئەترەت باشلىقلىقىنى باشقا بىرىگە بېرىۋېتىپ، ئۆزىڭىز يارنىڭ لېۋىگە ئۆي سېلىۋېلىڭ.

ئېشەك ۋە تەخەي

باشقىلارنى كەمسىتىشنىلا ياخشى كۆرىدىغان بىر مەغمەنچى كىشى ھېسام بىلەن كوچىدا بىللە كېتىۋېتىپ ئۇنى زاڭلىق قىلماقچى بوپتۇ:

— ھېسامىدىن، تەخەيدەك ماڭماي تۈز ماڭساڭلار بولمامدۇ؟

ھېسام دەررۇ جاۋاب بېرىپتۇ:

— سىزگە ئەگىشىپ ماڭغاندىن كېيىن تەخەيدەك ماڭماي نېمە ئىلاجىم بار؟

مەلۇمات

بىر مەشرەپتە ھېسامنىڭ چاقچاقلىرىغا قايىل بولغان بىراۋ ئۇنىڭ مەلۇماتىنى سوراپتۇ:

— بۇرادەر، ئوقۇغانمۇسىز؟

— ئوقۇغان، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ھېسام خاتىر-
جەم ھالدا.
— نەچچە يىل ئوقۇغان؟
— بىرىنچى سىنىپتا يەتتە يىل ئوقۇغان.
ھېسامنىڭ گېپىگە ھەيران بولغان ھېلىقى كىشى يەنە
سوراپتۇ:
— قايسى دەرسنى ياخشى كۆرەتتىڭىز؟
— تەنەپپۇسنى، — دەپ يەنىلا خاتىرجەم ھالدا جاۋاب
بېرىپتۇ ھېسام.

جەننەت ۋە دوزاخ

بىر كىشى ھېسامغا چاقچاق قىلىپ سوراپتۇ:
— ھېسامدىن، سىز ئۆلسىڭىز، جەننەتكە كىرەر-
سىزمۇ، دوزاخقىمۇ؟
ھېسام جاۋاب بېرىپتۇ:
— ئەمدى بىز قول - ئىلكىمىزدە يوقراق ئادەم بول-
غاندىكىن، يازدا جەننەتتە تۇرۇپ، قىشنى دوزاختا ئۆتكۈزى-
مىز - دە !

سۇ بىلەن كېتەي

تونۇشلىرىغا ئارتۇق نومۇر يېزىپ بەرگىنى ئۈچۈن
ھېسام ئەترەتنىڭ نومۇر خاتىرىلىگۈچىسىنى يىغىندا تەن-
قىد قىلغانىكەن، يىغىندىن قايتقاندا سەپرا مىجەز نومۇر

خاتىرىلىگۈچى ئۇنى ئۆستەڭنىڭ گىرۋىكىدە توسۇۋاپتۇ، ھېسامنىڭ ياخشى گەپلىرىگە قارىماي، ئۇنىڭغا مۇشت تەڭلەپ:

— بۈگۈن قولۇمدىن ئامان قۇتۇلۇپ كەتكىنىڭنى كۆرەي! — دەپتۇ.

كەينىگە داجىغان ھېسام بايقىماي ئۆستەڭگە يىقىلىپ چۈشۈپتۇ ۋە دەرھال جېدەلنى چاقچاق بىلەن يېپىپتۇ:

— يول بىلەن كەتكىلى بولمايدىغان ئوخشايدۇ، مەيلى، سۇ بىلەن كېتەي.

جىنلارمۇ قورقىدۇ

چاچلىرىنى پاخپايتىپ، غەلىتە كىيىنىپ يۈرىدىغان ياسانچۇق بىر ئايال كەچكى يىغىندىن قايتقاندا ھېسامغا دەپتۇ:

— ھېسامكا، ئاپىرىپ قويۇڭا، يولدا قورقىمەن.

— نېمىدىن قورقىسىز؟

— جىندىن.

ھېسام جاۋاب بېرىپتۇ:

— ھېچ ۋەقەسى يوق، سىڭلىم، كېتىۋېرىڭ، مۇشۇ ئەپتىڭىزدىن جىنلارمۇ قورقۇپ قېچىپ كېتىشىدۇ.

هۆنەرنى قوشۇپ ساتسىڭىز...

هېسام بىر ياغاچچىغا شاگىرتلىققا كىرگەنىكەن، ئۇستا هېسامنى تاشقىرىقى دۇكاندا ئۇششاق ئىشلارغا سېلىپ قويۇپتۇ - دە، ئۆزى ئىچىدىكى دۇكاندا ئىشلەپ، هۇنەر ئۆگىتىش ئۇ ياقتا تۇرسۇن، هۇنەرنى كۆرسىتىپمۇ قويماپتۇ. بىر قېتىم هېسام ئىچىدىكى دۇكانغا كىرىشىگە ئۇستىسى ئادىتى بويىچە ئىشىنى توختىتىپ، قولىدىكى رەندىسىنىڭ تىغىنى چىقىرىپتۇ ۋە:

— هېسامجان ئىنىم، مۇشۇ تىغ تولا بەلەن جومۇ، بازارغا ئاچىقسام قەدرىنى بىلىپ، ئون تەڭگىگە ئالارمۇ ياكى ئۈچ - تۆت تەڭگىگە سوراپ ئادەمنى ئوسال قىلارمۇ؟ — دەپتۇ.

هۇنەر بەرمەس بېخىل ئۇستىدىن ئىچى پۇشقان هېسام دەررۇ جاۋاب ياندۇرۇپتۇ:

— هۇنىرى بىلەن قوشۇپ ساتسىڭىز، ئون تەڭگىدىنمۇ ئاشۇرۇپ ئالىدۇ.

گۇۋاهچى

بىر ئاغىنىسى هېسامغا نەرسە ئەكىلىپ بېرىدىغانلىقىنى ئېيتىپ بىرنەچچە قېتىم پۇل ئېلىپ، نەرسىمۇ ئەكىلىپ بەرمەپتۇ، پۇلىنىمۇ قايتۇرماپتۇ. هېساممۇ پۇلىنى سوراپ ئېلىشقا كۆزى يەتمەي ئەلىمىنى يۇتۇپ يۈرۈۋېرىپ-

تۇ. كۈنلەرنىڭ بىرىدە شۇ ئاغىنىسى چىرايى بوزارغان هالدا ھېسامنىڭكىگە كەپتۇ ـ دە:

ــ ئاغىنە، مېنى ساقچىلار سەن ئالدامچى، مەسىلەڭنى تاپشۇر دەۋاتىدۇ. سەن گۇۋاھلىقتىن ئۆتۈپ مېنى بۇ پالاكەتتىن قۇتقۇزساڭچۇ، مېنىڭ زادىلا يالغان گەپ قىلـمايدىغانلىقىمنى سەن بىلىسەنغۇ... ــ دەپتۇ.

ھېسام ئۇنىڭ گېپىنى بۆلۈپ:

ــ شۇڭلاشقا سېنىڭ گېپىڭنى نەچچە قېتىم پۇلغا سېتىۋالدىم ئەمەسمۇ ! ــ دەپتۇ.

مەندەك ماڭالساڭ ئىچ

بىر كۈنى ھېسامنىڭ مېڭىشىنى تولا مەسخىرە قىلىـدىغان بەش ـ ئالتە ئاغىنىسى ھېسام بىلەن ھاراق ئىچىپ جامائەت تەرتىپىنى بۇزغىنى ئۈچۈن ساقچىخانىغا كىرىپ قاپتۇ.

ــ ماۋۇنى قويۇۋېتىڭلار، ــ دەپتۇ مەستلەرنى قاتار تۇرغۇزۇپ تەكشۈرۈۋاتقان ساقچى باشلىقى ھېسامنى تونۇپ قېلىپ، ــ بۇ ئۆزى شۇنداق ماڭىدىغان نەرسە، قالغانلىـرىنى ئۈچ كۈن ئىشلىتىڭلار.

ئۈچ كۈن ئوبدان تەربىيە ئېلىپ چىققان ھېلىقى ئاغىنىلىرى كوچىدا ھېسامنى كۆرۈپ قېلىپ، تەنە قىپتۇ:

ــ ئاداش، سىلەرمۇ بىزدىن كەم ئىچمىگەن، ئەمما سىلەر قۇتۇلدۇڭلار، بىز تۇتۇلدۇق.

ھېسام كولوپ جاۋاب بېرىپتۇ:
— ئاغىنىلەر، سىلەرمۇ مەندەك ماڭالىساڭلار، ئىدىچىڭلار، بولمىسا بۇنداق ئۈچ كۈندىن تالاي قېتىم ئىشلەيسىلەر تېخى !

يەنە بىر ئېشەك

بىر بەگ ئادەم ئىككى ئېشەككە ئالما قاچىلانغان داڭقاڭ ئارتىپ يىراق بازارغا مېڭىپتۇ. ئۇ يولدا چېكىپ كەيپ بولۇپ قاپتۇ ـ دە، بىر ئېشىكى كۆزىگە ئىككى كۆرۈنۈپ، بىر ئېشىكىنى يولدا قالدۇرۇپ كېتىپتۇ. بازارغا كىرگەندە خەقلەر ئولىشىپ ئالمىنى سودىلاشقىلى تۇرۇپتۇ.
— ئالمىنىڭ تۇرۇشى نەچچە پۇل؟
— ئىككى ئېشەكتىكى ئالما ئەللىك سوم، — دەپتۇ بەگ.
— نەدىكى ئىككى ئېشەك، بىرغۇ؟ — خەقلەر ھەيران بولۇشۇپتۇ. بەگ كەيپلىكتە «ئېشىكىم ئىككى» دەپ چىڭ تۇرۇپتۇ.
— ئېشىكىڭ ئىككى بولسا، قېنى ئېشەكلىرىڭنىڭ بېشىدىن تۇتۇپ ساناپ باقە ! — دەپتۇ خېرىدارلارنىڭ بىرى.
بەگ بىر قولىدا ئېشىكىنىڭ بېشىنى تۇتۇپتۇ، يەنە بىر قولىغا ھېچنېمە ئۇرۇنماپتۇ. باياتىن تاماشا كۆرۈپ تۇرغان ھېسام بەگنىڭ يەنە بىر قولى بىلەن بەگنىڭ

ئۆزىنىڭ بېشىنى تۇتقۇزۇپتۇ ـ دە:
ــ مانا يەنە بىر ئېشەكنىڭ بېشى، ــ دەپتۇ.

ئارتۇقچىلىق

مەھەللىدە ئىشقا كىرمەكچى بولغان بىر يىگىت ئانـ
كىت تولدۇرۇپ بېرىشنى ئىلتىماس قىلىپ، ھېسامنىڭ
ئالدىغا كەپتۇ، ھېسام ئۇنىڭ دىگىنى بويىچە ئانكىت تولـ
دۇرۇپتۇ ـ دە، «قانداق ئارتۇقچىلىقىڭىز بار؟» دېگەن كاـ
تەكچىگە كەلگەندە، يىگىت سايرايلا كېتىپتۇ:
ــ ۋاھ، بىزنىڭ قورساقتا ئىش تولا ـ دە، ھېسامكا،
قاراڭ، پېقىر توقۇغان قوشاقلارنى قىزلار ئېغىزلىرىدىن
چۈشۈرمەيدۇ؛ ۋالىبول دەمسىز، ۋاسكېتبول دەمسىز، بىزـ
دىن قېچىپ قۇتۇلمايدۇ؛ يېڭىدىن ياسىغان ساندۇقلىرىمنى
كۆرسىڭىز ئىدى... يەنە تېخى ئىسكىرىپكىنى بۇلبۇلدەك...
ــ بولدى، بولدى، ــ دەپتۇ ھېسام، ــ ئەھۋالدىن
قارىغاندا، ئارتۇقچىلىقىڭىزغا بۇ كاتەكچە كىچىكلىك قىلىـ
دىغان ئوخشايدۇ، ياخشىسى، بىلمەيدىغان بىرەر ئىشىڭىزـ
نىلا يېزىپ قويايلى.

ئىككى ئادەت

ھېسام ئىدارە ئالدىدا بىر تونۇش كىشى بىلەن پاراڭـ
لىشىپ تۇراتتى، ئاڭغىچە يىغىندىن تارقىغان باشلىقلار

چىقىپ قالدى. ھېسامنىڭ سۆھبەتدىشى ھەربىر باشلىق ئۆتكەندە بىر قېتىم غەلىتە ھىجىيىپ ئىگىلىۋەردى. بۇنىڭدىن غىدىقى كەلگەن ھېسام سورىدى:

— بۇ نېمە قىلىق، بۇرادەر؟

— نېمە بوپتۇ؟ — دېدى سۆھبەتدىشى غەم تارتماي، — مېنىڭ رەھبەرلىكنى كۆرگەندە شۇنداق ئېھتىرام بىلدۈردىغان ئادىتىم بار.

ھېسام ئۈنچىقمىدى، ئەمما سۆھبەتدىشى ھەر قېتىم ھىجىيىپ ئىگىلگەندە، بىر قېتىمدىن يەرگە تۈكۈرۈۋەردى.

— نېمانداق قىلىسەن، بۇرادەر؟ — دەپ سورىدى سۆھبەتدىشى خاپا بولۇپ.

— نېمە بوپتۇ؟ — دېدى ھېسام غەم تارتماي، — مېنىڭ پەسكەش ئادەتنى كۆرگەندە شۇنداق يىرگىنىدىغان ئادىتىم بار.

ئۇقماپتىمەن

ھېسام ۋېلىسىپىت مىنىپ ئالدىراش كېتىۋاتاتتى، تار يولدا ئېشەك مىنگەن بىرى يولنى بوشاتماي مېڭىۋەردى. ھېسام زەردە بىلەن قوڭغۇراق جىرىڭلىتىۋەرگەنىدى، ھېلىقى كىشى ئاخىر كەينىگە بۇرۇلدى ـ دە:

— بەللى، بۇرادەر، ئېشەككىمۇ قوڭغۇراق جىرىڭلىتامدىكەن؟ — دەپ كۈلدى.

— كەچۈرسىز، — دېدى ھېسام يانداپ ئۆتۈپ كېتىـ

ۋېتىپ، — ئېشەكنىڭ ئۈستىدىكىمۇ ئېشەك ئىكەنلىكىنى ئۇقماپتىمەن.

لەپەرچە مېڭىش

ھېسام سەنئەت ئۆمىكىدە ئىشلەپ يۈرگەندە ئۆمەك باشلىقى ئۇنىڭغا چوڭراق رول بەرمەي ئۇششاق لەپەرلەرگە چىقىرىپ قويۇپتۇ. بۇنىڭدىن ھېسامنىڭ بەكمۇ قورسىقى كۆپۈپ يۈرۈپتۇ. بىر كۈنى ئويۇن قويغىلى يىراق بىر يېزىغا پىيادە كېتىۋېتىپ باشلىق ھېسامغا چاقچاق قىپتۇ:

— ھېسام، نېمانداق تۈز ماڭالمايسىز، بىردەم ئالدىغا، بىردەم كەينىگىلا دەسسەيسىزا ؟

ھېسام چاقچاقلىق بىلەن جاۋاب بېرىپتۇ:

— مەن ئەسلىدە تۈز ماڭاتتىم، سىز ھەدېسىلا لەپەرگە چىقىرىپ قويۇۋېرىپ مۇشۇنداق لەپەرچە مېڭىشقا ئادەتلىنىپ قاپتىمەن.

لويلىنىڭ پۇلى

ھېسام باققاللىق قىلغان مەزگىللىرىدە، چوڭ باققاللاردىن مېۋە ئېلىپ، پارچە ساتىدىكەن. بىر باققال ھېسامنى بوزەك قىلىپ، بىرنەچچە قېتىم سېۋەتنىڭ يېرىمىغىچە لويلا ئوت سېلىپ، ئالمىنى جىق كۆرسىتىپ ئۆتكۈزۈۋېتىپتۇ. پۇل تۆلىگەن چاغدا ھېسام پۇلنىڭ ئارىسىغا

ئاق قەغەز سېلىپ قېلىنلىتىپ باققالغا بېرىپتۇ. پۇلنى ساناپ كۆرگەن باققالنىڭ تەرى تۇرۇلۇپ:

— ھېسامىدىن، مۇنۇغۇ ئالمىنىڭ پۇلى، ئەمدى مۇنۇسى نېمىنىڭ پۇلى؟ — دەپتۇ ئاق قەغەزلەرنى كۆرسىتىپ. ھېسام دەررۇ جاۋاب بېرىپتۇ:

— چۈشەنمەسلىك بولمىسۇن، ئاكا، ئۇ لويلىنىڭ پۇلى.

تەقسىمات

ھېسام ئىشلەيدىغان ئەترەتنىڭ باشلىقى ئالدىراقسان، تېرىككەك ئادەم بولۇپ، دائىم ئەزالارغا ئازار بېرىدىكەن. بىر كۈنى ئەرزىمەس ئىش ئۈچۈن ھېسامنىمۇ بىرنەچچىنى ئۇرۇۋېتىپتۇ.

ئارىدىن ئۇزۇن ئۆتمەي كوممۇنا مۇدىرى ۋە ئەترەت باشلىقلىرى يىغىلغان بىر سورۇندا كوممۇنا مۇدىرى ھېسامدىن سوراپتۇ:

— ھېسامىدىن، بۇ يىل ئەترەتىڭلارنىڭ تەقسىماتى قانداقراق بولىدىغاندەك تۇرىدۇ؟

— بۇ يىلقى تەقسىماتقا گەپ ئىشلىمەيدىغان ئوخشايدۇ ! — جاۋاب بېرىپتۇ ھېسام.

— ھە، ھە، نېمىگە قاراپ شۇنداق دەيسىز؟

ھېسام تېرىككەك ئەترەت باشلىقىغا قاراپ قويۇپ دەپتۇ:

— ھېلىتىنلا تەقسىماتىمىز ئىككى شاپىلاق، بىر

مۇشتتىن چۇشۇۋاتسا، يىل ئاخىرىغىچە ئۇنىڭغا نىمە يېتىدۇ دەيسىز.

ئۆيدىكىسىمۇ يېتەر

ئايالى بىلەن جاڭجاللىشىپ كۆڭۈلسىز ھالدا كوچىغا چىققان ھېسامغا بىر ئاغىنىسى دەپتۇ:
— يېڭى كىنو كەپتۇ دېيىشىدۇ، كۆرۈپ كەلمەيمىزمۇ؟
— قانداق كىنوكەن؟
— بەكمۇ ئېچىنىشلىق ئىكەن، كۆرگەن كىشى نەچچە كۈنگىچە كۆڭۈلسىز يۈرىدۇ، دېيىشىدۇ.
— ئۆزۈڭ كۆر، — دەپتۇ ھېسام، — كۆڭۈلسىزلىكنى پۇلغا ئېلىپ نىمە قىلاي، ئۆيدىكى كۆڭۈلسىزلىكمۇ يېتىپ ئاشىدۇ.

قىرىق سۆيۈمگە

سوغۇقتا كۆكىرەپ - مۇزلاپ كېلىۋاتقان ھېسامنى كۆرگەن ئىككى ئارتىس ئايال ئۇنىڭغا چاقچاق قىپتۇ:
— ھېسامكا، نېمانچە كۆكىرەپ كەتتىڭىز؟
ھېسام دەررۇ جاۋاب بېرىپتۇ:
— سەپسالمىغانىكەنسىلەر - دە، مەن ئەزەلدىن شۇنداق، ئاپام قىرىق سۆيۈمگە سېتىۋېلىپ سېلىۋەتكەنىكەن.

تاماشا

ھېسام ئۈرۈمچىگە بارغىنىدا بىرنەچچە ئاغىنىسى ئۇنى بازار ئايلاندۇرىمىز، دەپ كوچىغا ئاچىقىپتۇ. ئاغىنىلىرى خېلىغىچە كوچىمۇ كوچا ئايلاندۇرۇپتۇيۇ، ھېچقايسىسى ئۇنىڭ قورسىقىدىن خەۋەر ئالماپتۇ. شۇ چاغدا ھېلىقى ئاغىنىلىرىدىن بىرى ئۇنىڭدىن سوراپتۇ:

— قانداقراق، ئاغىنە، تاماشا جايىدا بولۇۋاتامدۇ؟

— چاتاق يوق، — دەپتۇ ھېسام دەررۇ، — ئاغىنىلەر سەرخىل، قىلىشىمىز تاماشا، يېيىشىمىز ھاۋا.

قاغىلار ۋە شەيتانلار

كېچىدە كىنودىن قايتقان ھېسام تېرەك يېشىدىكى قاغىلارنىڭ تۇيۇقسىز ئەنسىز قاقىلدىشىدىن چۆچۈپ، قېتىپلا تۇرۇپ قاپتۇ. كەينىدىن يېتىپ كەلگەن مەھەللە ياشلىرى قورقۇپ كەتكەن ھېسامدىن سوراپتۇ:

— ھېسامكا، نېمە شۇنچە قورقۇپ كەتتىڭىز؟

— سورىمايلا قويۇڭلار، — دەپتۇ ئېسىنى يىغىۋالغان ھېسام چاندۇرماستىن، — مۇنۇ تېرەك تەكشى ئەمەسكەن، ھازىرلا تېرەك ئۈستىدە شەيتانلار گەپ قىلىشتى.

يىگىتلەردىن بىرى تېرەككە قارىتىپ قولچىرىغى يېقىپ:

— ھېسامكا، قاغىلاركەنغۇ ئۇ ! — دەپتۇ.

هېسام يەنە گەپ بەرمەپتۇ:
— تووۋا، ماۋۇ كارامەتنى ـ هە، قاغىلار بىلەن شەي‌ـ
تانلار جەڭ قىلىشىپ، بىردەمدىلا قاغىلار يېڭىپتۇ ـ دە !

زاسۇيخانىمكىن دەپتىمەن

ماگىزىنغا سودىلىققا كىرگەن هېسام ئۆزىگە ئېھتى‌ـ
ياجلىق ماللار تىزىلغان پوكەينىڭ ئالدىغا كەلگەندە، بۇ
ئورۇندا ئىككى مال ساتقۇچى قىز مەشتىكى ئوتتا ئوت
كولىغۇچنى قىزىتىپ چېچىنى بۇدۇر قىلىۋاتقانىكەن. ئال‌ـ
دىراۋاتقان هېسام ئۇلاردىن قايتا ـ قايتىلاپ گەپ سورى‌ـ
سىمۇ، قىزلار ئۆز ئىشلىرى بىلەن بولۇپ ئۇنىڭ سۆزىگە
پىسەنت قىلماپتۇ.

بىرهازادىن كېيىن قولى بوشىغان بىر قىز تېخىچىلا
بېشىدا قاراپ تۇرغان هېسامدىن سوراپتۇ:

— يولداش، نېمە ئالاتتىڭىز؟

تېرىكىپ تۇرغان هېسام:

— بىر كاللا بىلەن تۆت پاچاق ئالاتتىم، — دەپتۇ.

مال ساتقۇچى قىزنىڭ شۇئان چىرايى ئۆڭۈپ ۋارقىراپ
كېتىپتۇ:

— قانداق ئادەمسىز؟ بۇ تۇرلۇك ماللار ماگىزىنى
تۇرسا، كاللا ـ پاچاق نېمە قىلىدۇ؟

— قىزچاق، كەچۇرۇڭ، — دەپتۇ هېسام، — سىز

بايا ئوت كولىغۇچتا باش ئۇتلەۋاتسىڭىز، زاسۇيخانىمىكىن دەپتىمەن.

سەجدىگە كېتىپ قوپالمايۋاتىدۇ

ھېسام ئىشتىن چۈشۈپ قايتىپ كېتىۋاتسا، تىنىماي خۇدا گۈيلۇقنى ئېغىزدىن چۈشۈرمەيدىغان قوشنىسى مەست بولۇپ يول ئۈستىدىلا يېتىپ قاپتۇ. ھېسام قول باغلاپ قوشنىسىنىڭ يېنىدا تۇرۇۋېرىپتۇ. ئۆتكەن ـ كەچ-كەنلەر ھەيران بولۇپ:

— ھېسام، نېمە قىلىۋاتىسىز؟ — دەپ سوراپتىكەن، ھېسام دەپتۇ:

— بۇ مۆمىننى ساقلاپ تۇرىمەن، يولدىلا سەجدىگە كېتىپ قوپالمايۋاتىدۇ.

يەتمىش ئۈچىنچى ھۈنەر

بىر كىشى ھېسامغا دەپتۇ:

— «ئوغۇل بالىغا يەتمىش ئىككى خىل ھۈنەر ئاز» دەپتىكەن، سىزمۇ بىرەر ھۈنەرنىڭ پېشىنى تۇتۇڭ ـ دە.

— بىزدىمۇ ھۈنەر بار، — دەپتۇ ھېسام ئىشەنچلىك ھالدا.

— قانداق ھۈنەر ئۇ؟ — قىزىقىپتۇ ھېلىقى كىشى.

— ئۇ يەتمىش ئۈچىنچى ھۈنەر، — دەپتۇ ھېسام

جاۋاب بېرىپ، — چاقچاقتىن كۈلكە ياساش.

قايسى سۆزىڭىزگە ئىشىنەي

ھېسامنىڭ ئارىتام قوشنىسى بىر كۈنى مەھەللە دوقمۇشىدا پاراڭلىشىپ ئولتۇرۇپ ئۇنىڭغا جان بېقىشنىڭ تەدبىرلىرىنى ئۆگىتىپتۇ:

— شۇنى ئۇنتۇماڭكى، ھەرقانداق ۋاقىتتا خەقنىڭكىدىن پايدىلىنىشنى بىلىش كېرەك. مىسالەن، ئۆزىڭىزنىڭ ۋېلىسىپىتىڭىز ساق بولسىمۇ، خەققە بۇزۇق ئىدى، دەپ بەرمەڭ. خەقنىڭ ۋېلىسىپىتىنى يېلى بولمىسىمۇ قورقماي مىنىۋېرىڭ.

ئارىدىن بىرنەچچە كۈن ئۆتۈپ ھېسام كوچىدا قوشنىسىنىڭ ۋېلىسىپىتىنى يېتىلەپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ سوراپتۇ:

— قوشنام، ۋېلىسىپىت تۇرۇپ پىيادە ماڭغىنىڭىز نېمىسى؟

— كۆرمەمسىز، قۇرغۇرنىڭ يېلى توختىمايۋاتىدۇ، — دەپتۇ قوشنىسى.

ھېسام قوشنىسىنىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ ئىتتىك بېرىپ ۋېلىسىپىتنىڭ رولىنى تۇتۇپتۇ:

— ۋېلىسىپىتىڭىزنى بىردەملىككە بېرىڭا، سودىلىق قىلىپ كېلىۋالاي.

— ساراڭ بولدىڭىزمۇ؟ — قوشنىسى تېرىكىپتۇ، —

يېلى يوق ۋېلىسىپىتنى مىنگىلى بولامدىكەن؟
ھېسام ھەيران بولۇپ سوراپتۇ:
— قايسى گېپىڭىزگە ئىشىنەي، ئۇ كۈنى دوقمۇشتا قىلغان گېپىڭىزگىمۇ ياكى ھازىرقىسىغىمۇ؟

ئىلگىرى - كېيىن تويۇش

ھېسام بازار ئايلىنىپ، بىر ئاشخانىغا كىرىپ ئولتۇ-رۇشىغا، يېنىدا ئۆمرىدە چاشقانىغا كېپەك ئالدۇرمىغان بېخىل تونۇشىدىن بىرى پەيدا بوپتۇ - دە:
— ئاداش، بۈگۈن ئىلگىرى - كېيىن بىر تويىد-مىزكەن - دە، — دەپتۇ. شۇ ئارىلىقتا بېلەت كەسكۈچى كېلىپ سوراپتۇ:
— سىلەر ئىككى كىشىمۇ؟
— شۇنداق، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ھېسام، — ئىك-كى كىشىگە بىر شوبەنجىڭ[1] كېسىۋېتىڭ، ئىلگىرى - كېيىن تويايلى.

چاتاق يوق

ھېسام بازاردىن كۆمۈر ئېلىپ، بىر ئېشەك ھارۋىغا كىرا قىپتۇ. ھارۋىكەش بالا ئوڭغۇل - دوڭغۇل يولدا ھار-

---

① شوبەنجىڭ — (خەنزۇچە) يېرىم تەخسە لەڭمەن دېمەكچى.

ۋنى بولۇشىغا ھەيدەۋېرىپتۇ. ھېسام كۆمۈرنىڭ چۈشۈپ قېلىشىدىن ئەنسىرەپ:

— ئۇكا، ئاستىراق ھەيدە، — دەپتىكەن، ھارۋىكەش بالا ئېرەن قىلماي:

— چاتاق يوق، — دېگىنىچە ھارۋىنى ھەيدەۋېرىپتۇ. يولدا كېتىۋېتىپ ئېشەكنىڭ تۆشۋېغى ئۈزۈلۈپ كېتىپتۇ. ھېسام كۆيۈنۈپ:

— توختاپ تۆشۋاغنى باغلىۋال، — دېسە، ھارۋىكەش يەنە:

— چاتاق يوق، — دەپ كېتىۋېرىپتۇ. بىر چاغدا ھارۋا چاقى كاتاڭغا جاقىدە چۈشۈپتۇ - دە، ئوق ئوتتۇرىسىدىن سۇنۇپتۇ. ھارۋىكەش:

— ئاپلا ! — دەپتۇ.

ھېسام دەرھال ئۇنىڭ يېنىغا يېقىن كېلىپ:

— ھەيدەۋەر، چاتاق يوق ! — دەپتۇ.

نەق پۇل ۋە نەق تىل

ھېسام شەھەردىن يېزىغا يۆتكىلىپ، بىرىنچى يىلىلا خېلى پۇلغا ئىشلەپتۇ، بىراق ئەترەت باشلىقى پۇل يوق، دەپ باھانە كۆرسىتىپ ئۇزۇنغىچە ئۇنىڭ پۇلىنى بەرمەپتۇ. بىر قېتىم ھېسام تەقسىماتتا ئاشقان پۇلغا ئىلتىماس يېزىپ كەلسە، ئەترەت باشلىقىنىڭ ئاچچىقى تۇتۇپ ئۇنىڭغا كايىپ كېتىپتۇ. ھېساممۇ بوش كەلمەي جاۋاب قايتۇرۇپتۇ:

— بەللى، ئاغىنە، بەللى، بەرمىگەن پۇلۇڭغا مۇنچىۋالا تىللايسەن، نەق پۇل بېرىپ تۇرغان شەھەردىكى ئەترەت باشلىقىم ھېلىمۇ ئۇرماپتىكەن.

يېرىم ۋە پۈتۈن دۆلەت

باشقىلارنىڭ ھەققىنى يەپ ئۇيالمايدىغان يالغانچى بىر ئوقەتچى كۈنلەرنىڭ بىرىدە ھېسام بىلەن مال ـ دۆلەت ھەققىدە پاراڭلىشىپ قاپتۇ.

— ئېيتىڭا، ھېسامجان، پۈتۈن دۆلەت دېگەن قانداق بولىدۇ، يېرىم دۆلەت دېگەن قانداق بولىدۇ؟

گەپكە پەيت كەلگىنىنى سەزگەن ھېسام دەرھال جاۋاب بېرىپتۇ:

— قېلىنلىق يېرىم دۆلەت، ئۇنىڭغا يالغانچىلىق قېتىلسا پۈتۈن دۆلەت بولىدۇ.

ئاداۋەتنى يېيىش

ھېسام بالنىتسىدا ياتقاندا، يوقىلاڭ بىر ئىش ئۈستىدە سېستىرا قىز بىلەن قىزىرىشىپ قاپتۇ. شۇنىڭدىن بېرى كۈندە تېمپېراتۇرىنى ئۆلچەپ، «چوڭ تەرەت نەچچە قېتىم، كىچىك تەرەت نەچچە قېتىم؟» دەپ سوراپ تۇرىدىغان سېستىرا قىز بۇنداق سوئالنى باشقىلاردىنلا سوراپ، ھېسامدىن سورىمايدىغان بوپتۇ. سېستىرانىڭ ئاداۋىتىدىن

ئىچى پۇشقان ھېسام ئاخىر سېستىراغا دەپتۇ:
— سىڭلىم ھوي، بىزمۇ ھاجەتكە چىقىپ تۇرۇۋاتـ-
مىز جۇمۇ!

پايدا قىلىدىغان دورا

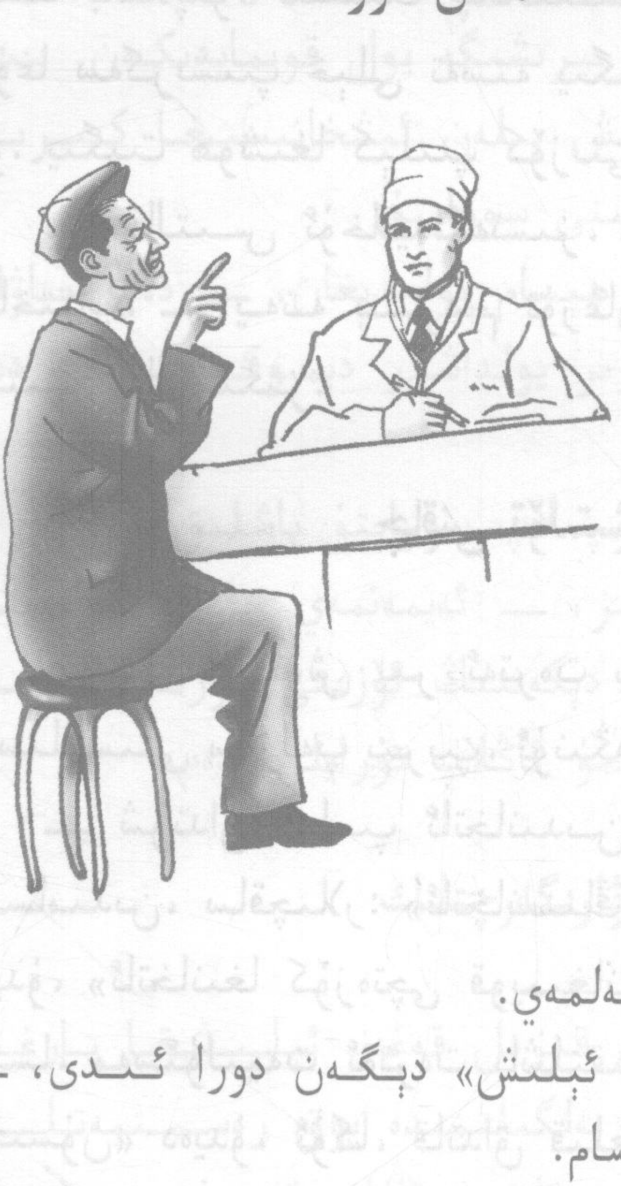

ھېسام بىر كۈنى دوختۇرخانىغا بېرىپ دوختۇرغا:
— ماڭا ئۆتكەنكى دورىڭىزدىن بەرسە-ڭىز، شۇ ناھايىتى پايدا قىلىدىغان دورى-كەن، — دەپتۇ.
— ئۆتكەندە سىزگە قانداق دورا بەرگەندىم؟ — دەپ سوراپتۇ دوختۇر ئەسلىيەلمەي.
— «بىر ھەپتە دەم ئېلىش» دېگەن دورا ئىدى، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ھېسام.

يەنە بىردەم تۇرغان بولسىڭىز...

دەريا بويىغا چۆمۈلۈشكە چىققان يىگىتلەرنىڭ بىرى ھېسامغا «مەن سۇ ئۈزۈشكە شۇنچىلىك ئۇستىمەنكى، ھەتتا

سۇ ئۇستىدە ئوڭدا يېتىپ ئۇخلايمەن» دەپ ماختىنىپتۇ ۋە گېپىنى ئەمەلدە كۆرسىتىش ئۈچۈن دەرياغا شۇڭغۇپتۇ ـ دە، مىنۇت ئۆتمەي سۇدا بىر كۆرۈنۈپ، بىر چۆكۈپ ئې-قىشقا باشلاپتۇ. ئېشىنىڭ چاتاقلىقىنى سەزگەن يىگىتلەر سۇغا سەكرىشىپ خېلى تەستە يىگىتنى قىرغاققا ئاچىقىپ-تۇ. يىگىت ھوشىغا كېلىپ كۆزىنى ئېچىشىغا:

— قالتىس ئۇخلايدىكەنسىز، — دەپتۇ ھېسام ئۇنى ماختاپ، — يەنە بىردەم تۇرغان بولسىڭىز، ئۇخلاپ قېتىپلا قالاتتىڭىز.

چاقنى تۆلتىش

ھېسامغا تونۇش بىر ئەترەت باشلىقى يوقالغان چاق مەسلىسىنى سۆزلەپ بېرىپ، ئۇنىڭدىن مەسلىھەت سوراپتۇ:

— شۇنداق قىلىپ ئاتخانىدىن چاق يوقالدى دەڭا، ھېسامىدىن، ساقچىلار: «ئاتخانىنىڭ كۆزەتچىسى تۆلەيدۇ» دەيدۇ، «ئاتخانىغا كۆزەتچى قويمىغانىدۇق» دېسەم، «ئۇنداق بولسا، مەسئۇلىيەت ئەترەت باشلىقىدا، ئەترەت باشلىقى تۆلىسۇن» دەيدۇ، ئۇكا، قانداق قىلغۇلۇق؟

ھېسام بىر پەس ئويلىنىپ، مەسلىھەت بېرىپتۇ:

— كارى چاغلىقكەن، ئەترەت باشلىقى، بۇگۇنلا بىر كۆزەتچى تەيىن قىلىڭ ـ دە، چاقنى شۇنىڭدىن تۆلىتىۋېلىڭ !

ئىسمىم دېموكراتىيە

ھېسام ئىشلەيدىغان ئىدارىگە يېڭى كەلگەن باشلىق تولىمۇ قاتتىق قول، ئۆزۈمچىل كىشى بولۇپ، ئىشچى - خىزمەتچىلەرنىڭ پىكىر بېرىشىگە يول قويمايدىكەن. بىر قېتىم باشلىق مەلۇم ئىش بىلەن ئىشخانىسىغا كىرىپ قالغان ھېسامنىڭ ئىسمىنى سوراپتۇ:

— بۇرۇن ئىسمىم ھېسام بولىدىغان، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ھېسام، — ھازىر يولداشلار دېموكراتىيە، دەپ ئۆزگەرتىپ قويۇشتى.

— نېمىشقا؟ — كوچىلاپ سوراپتۇ باشلىق.

— نېمىشقا دېسىڭىز، — ئەيمەنمەي جاۋاب بېرىپتۇ ھېسام، — دېموكراتىيە دېگەننىڭ ئۆزىنى كۆرمىگەندىن كېيىن، ئىسمىنى بولسىمۇ ئاڭلاپ تۇرايلى، دەپ.

ئاۋارىگەرچىلىك

توي قىلىش ئۈچۈن قىزىل قەغەز ئېلىشقا بارغان ھېسامنى رايون كادىرى بەلگىلىمىدە يوق رەسمىيەتلەر بىلەن تولا يول ماڭدۇرۇپ تازىمۇ ئاۋارە قىپتۇ. يەنە بىر قېتىم «ئەتە كېلىڭلار» دېگەندە، ئەلىمنى ئىچىگە سىغ- دۇرالماي تۇرغان ھېسام كادىرغا دەپتۇ:

— بولدىلا، بويتاقچىلىقنىڭ ئۆزى ياخشى ئوخشايدۇ.

— نېمىشقا ئۇنداق دەيسىز؟ — ھەيران بوپتۇ كادىر.

— كىچىككىنە قەغەز كېسىپ بېرىدىغان كىشىنىڭ ئاۋارىگەرچىلىكى مۇنچىلىك بولسا، پۈتۈنسۈرۈك قىز بەرگەن كىشىنىڭ ئاۋارىگەرچىلىكىگە جان تۇشامدۇ؟ — دەپتۇ ھېسام ئەلەم بىلەن.

ئاغىندارچىلىق

بىر قېتىم ھېسام ئاغىنىلىرىنىڭ تەكلىپى بىلەن شەھەرگە كىرىپتۇ، ئەمما ئاغىنىلىرى مەشرەپكە بىللە با- رىدىكەن - دە، قايتقاندا ھېسامنى ئۆيلىرىگىمۇ تەكلىپ قىلماي ئۆزلىرى كېتىپ قالىدىكەن.

مەلۇم مەشرەپتە بىر تونۇش كىشى ھېسامدىن سوراپتۇ:

— ھە، ھېسامدىن، ئىشلار قانداق؟ نەدە يېتىپ - قوپۇۋاتىسىز؟

ھېسام ئىككى يېنىدا ئولتۇرغان ھېلىقى ئاغىنىلىرىگە مەنىلىك قاراپ جاۋاب بېرىپتۇ:

— ئىشلار كاتتا، ئاكا، ئەل - ئاغىنىلەر قويۇپ بەرمەي، دەڭدە يېتىپ قوپۇۋاتىمەن.

باراڭلىققۇ تۈگىدى...

تۆت بەڭگى بىر باغقا كىرىپ ئۈزۈم بارىڭى تېگىدە پىنەكچە تاماكىسىنى راسا چېكىپ قىيسىيىشىپتۇ. بىر چاغدا بەڭگىلەر قايىماقچى بولۇپ ئورۇنلىرىدىن تۇرۇشقا-

نىكەن، باشلىرى باراڭغا تاقىلىپتۇ ـ دە، ئېگىلىپ باراڭدىن چىقىلىپتۇ. شۇ مۇكچەيگەن پېتى كوچىغا چىق- قاندىن كېيىنمۇ غاز قانىتى بولۇشۇپ مەھەللىلەرنى ئارىلاپ مېڭىشىپتۇ. بىر چاغدا ئۇشتۇمتۇت ئۇلارنىڭ ئالدىدىن ھېسام چىقىپ قاپتۇ. ئالدىدا كېتىۋاتقان بەڭگى ئۇنىڭدىن سوراپتۇ:

— ھېسام، باراڭلىق تۈگىدىمۇ؟

— باراڭلىقۇ تۈگىدى، — دەپتۇ ھېسام بەڭگى- لەرنىڭ تۇرقىدىن كۈلگىنىچە، — ئەمما، ساراڭلىق تېخى تۈگىمىدى...

ئەڭ تەس ئىش

كەچقۇرۇن مەھەللە دوقمۇشىدا ئىككى ھۇرۇن تام يۆ- لەپ ئولتۇرۇپ ئۆزلىرىچە «دۇنيادا ھەممىدىن تەس ئىش قايسى؟» دېگەن مۇنازىرىگە چۈشۈپتۇ.

— يانداما يەردە كېچىسى سۇ تۇتماق تەس، — دەپتۇ بىر ھۇرۇن.

— ياق، كۈننىڭ ئىسسىقىدا ئورما ئورۇماق تەس، — دەپتۇ ئىككىنچىسى.

دەل شۇ چاغدا ئۇلارنىڭ يېنىدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقان ھېسام ھۇرۇنلارنىڭ تالىشىشىنى ئاڭلاپ قاپتۇ ـ دە، يېقىن كېلىپ:

— ھەر ئىككىڭلار تاپالمىدىڭلار، دۇنيادا ھۇرۇننىڭ ئىش تاپمىقى ئەڭ تەس، — دەپتۇ.

قانچىسى ئوغۇل، قانچىسى قىز

بىرى ھېسامدىن سوراپتۇ:

— ئىنىڭىزنىڭ قانچە بالىسى بار؟ قانچىسى ئوغۇل، قانچىسى قىز؟

— ۋايتاڭەي، — دەپتۇ ھېسام بېشىنى چايقاپ، — ئەيتاۋۇر ئەتىگەنلىكى قارىسا ھەممىسىلا ئەينەك بىلەن تارغاقنى تالىشىدىغۇ !

جازام يېتىشكۈچە

ھېسام بۆلۈم باشلىقى بولغاندىن كېيىنمۇ كادىرلار بىلەن ئىلگىرىكىدەك قويۇق مۇناسىۋەتتە بولۇۋېرىپتۇ. بۇنىڭغا چىشى قېرىشقان ئىدارە باشلىقى ئۇنىڭغا كايىپتۇ:

— ھېسامدىن، سىز ئەمدى ئاددىي كادىر ئەمەس. سەل جازىڭىز بولمىسا، قول ئاستىڭىزدىكىلەرنى باشقۇرالمايسىز جۇمۇ.

ھېسام ئۇنچىقماپتۇ. ئەتىسى ئۇ خىزمەتكە ئۆيدىكى قول ھارۋىنىڭ جازىسىنى كۆتۈرۈپ كەپتۇ. بۇنى كۆرگەن باشلىق ئەجەبلىنىپتۇ:

— ھېسامدىن، بۇنى نېمىگە كۆتۈرۈۋالدىڭىز؟

— تونۇگۇنكى تەنقىدىي مەسلىھەتىڭىز بويىچە، — دەپتۇ ھېسام، — ئۆزۈمدە سىزنىڭكىدەك جازا يېتىشتۇ-رۇۋالغۇچە، مۇشۇ جازىنى ئىشلىتىپ تۇراي دەيمەن.

ئۆزۈمنى يىتتۈرۈپ قويدۇم

تەنتەربىيە زالىدا ۋالىبول مۇسابىقىسى راسا قىزغىن داۋاملىشىۋاتقاندا، بىرنەچچە قېتىم توك كېتىپ تاماشىچىلار-نىڭ كەيپىنى بۇزۇپ-تۇ. ئاخىرقى قېتىم توك كەتكەندە، ئويۇن كۆرۈۋاتقان ھېسام ئورنىدىن تۇرۇپ ئەنسىز ۋارقىراشقا باشلاپتۇ:

— ھېسام، ھەي ھېسام، نەدىسەن؟

— ئۆندەرەۋاتامسىز، ھېسامكا، ئۆزىڭىزنى ئۆزىڭىز چاقىرغىنىڭىز نېمىسى؟ — دەپ ئەجەبلىنىپتۇ ھېسامنىڭ يېنىدا ئولتۇرغان ياش يىگىت.

— ئۆندەرگىنىم يوق، — دەپتۇ ھېسام، — قاراڭ-غۇدا ئۆزۈمنى يىتتۈرۈپ قويدۇم.

راستمۇ

بىر قېتىملىق سورۇندا ھېسامدىن چاقچاقتا يېڭىلىپ قالغان بىر كىشى يېڭىلگىنىگە تەن بەرمەي ھېسامغا: «چاقچاققا ئۇستا دەپ قويسا، ئۆز - ئۆزۈڭنى چۇشۇرگىنىڭ راستمۇ؟» دەپ چاقچاق قىلغانىكەن، ھېسام «راستمۇ» قا- پىيىسىنى ئىشلىتىپ تۇرۇپ تۆۋەندىكى ئون نەچچە چاقچاقنى كەينى - كەينىدىن كەلتۈرۇپتۇ:

— چاقچاقتا يېڭىلىپ قالساڭ، مۇشت ئاتقىنىڭ راستمۇ؟

— ھۆپۈپنى يۇڭدىماي يەپ، كۆمۈرنى يۇيۇپ قالغىنىڭ راستمۇ؟

— ھاراقنى بىكارغا ئىچىپ، چاپىنىڭنى يىپىنچاقلاپ ماڭغىنىڭ راستمۇ؟

— ھەرە تۇتىمەن، دەپ بېشىڭغا ھەسەل سۇركىگىنىڭ راستمۇ؟

— ماتروس بولىمەن، دەپ شەپكىنىڭ چېكىلىكىنى يۇلۇۋەتكىنىڭ راستمۇ؟

— لاباكۇ كىيىۋېلىپ، نەشكەشكە ئۇلپەت بولغىنىڭ راستمۇ؟

— كىچىچە تانسىغا پىرقىراپ، ئەتىسى ۋاي يۈركىم، دەپ خىزمەتكە بارمىغىنىڭ راستمۇ؟

— مەستلىكىڭدە ساقچىدىن قورقمايمەن، دەپ

ۋارقىراپ، ساقچى كەلسە ئاپام قارا چايغا ئەۋەتكەنتى دېگىنىڭ راستمۇ؟

— ھەرقانداق نوچىنى سىيرىيمەن دەپ، سىم تاناب تۈۋرۈكىگە مۇشت ئاتقىنىڭ راستمۇ؟

— بۆرۈلكامنىڭ قىرىنى بۇزمايمەن دەپ، ئۆرە تۇرۇپ تاماق يېگىنىڭ راستمۇ؟

— ئىككى سەر ئىچىپ، تۆت سەر مەست بولغىنىڭ راستمۇ؟

ھېلىقى كىشى ئۇن سۇرەلمەستىن ئۆزىنى شاڭخو قىلىپ كۈلۈۋاتقان جامائەتنىڭ كۈلكىسىگە قوشۇلۇشقا مەجبۇر بوپتۇ.

گۇناھ بولىدۇ

بىر كۈنى ھېسام جامائەت بىلەن خەتمىقۇرئان چېيىدا بىللە بولۇپ قاپتۇ. تۆردە ئولتۇرغان مەھەللە ئىمامى ھەدەپ:

— ئادەمنىڭ سۈرىتى بار ئۆيدە تەكبىر ئېيتىش گۇناھ بولىدۇ، تامغا رەسىم چاپلاش گۇناھ بولىدۇ ... — دەۋېرىپ، ئۆيدىكى ھەممىلا رەسىم ئەۋلادىنى ئالدۇرۇۋېتىپتۇ. ھېسام بىر چاغدا ئىمامنىڭ ئالدىغا قويۇلغان كونۋېرت ئىچىدىن بەش سوملۇق پۇلنى ئاپتۇ ـ دە، ساھىبخانىغا بېرىپ:

— بۇنىمۇ ئەكېتىڭلار، — دەپتۇ. ئىمامنىڭ كۆزى

چەكچىيىپتۇ ـ دە:

— ھېسامىدىن، بۇ نېمە ئىش؟ — دەپتۇ پوكاندەك قىزىرىپ. ھېسام چۈشەندۈرۈپتۇ:

— تەقسىر، قارىسام پۇلدىمۇ ئادەم سۈرىتى بار ئىكەن، سىلىنى گۇناھقا شېرىك بولۇپ قالمىسۇن، دېدىم.

ھېلىمۇ ياۋروپاچە تەربىيىلەپسىز

ھېسام بىرنەچچە كىشى بىلەن بىر خىزمەتدىشىنىڭكىگە مېھمانغا بېرىپتۇ. ئۆي ئىگىسى ئەركە ئوغلىنى مېھمانلارنىڭ ئالدىدا ماختاپ:

— بالامنى ياۋروپاچە تەربىيىلىدىم، قالتىس بالا بولدى جۇمۇڭلار، — دەپتۇ. شۇ ئارىدا بالا ئۆزىنى ئەركىلەتكەن ھېسامنى ۋاقىدە بىرنى ئۇرۇپتۇ.

— بارىكاللا، — دەپتۇ ھېسام بالىنى ئۆزىدىن يىراقلىتىپ، خىزمەتدىشىغا، — ئوغلىڭىزنى ھېلىمۇ ياۋروپاچە تەربىيىلەپتىكەنسىز، ئەگەر باشقا يەرچە تەربىيىلىگەن بولسىڭىز، بۇ كەمگىچە بىزنى ئۆيدىن ھەيدەپ چىقىرىدىكەن.

ھېلىمۇ ئويغىتىپ قويۇپتۇ ...

كەچ كىرگەندە توساتتىنلا ھېسامنىڭ ئۆيىگە بىرنەچچە ئاغىنىسى كېلىپ قاپتۇ. ھېسام ئۇلارنىڭ ئالدىغا داستىخان سېلىپ، تاماق ئەكىرىپتۇ. ھېسام قارىسا ئاغىنىلىرىنىڭ

بىرى گەپكە ئارىلاشماي ئاچ كۆزلۈك بىلەن تاماققا تۇتۇش قىلغىلى تۇرۇپتۇ. ھېسام گەپ ئارىسىدا، ئۇنىڭدىن:

— ئاداش، سىز بۇلار بىلەن نەدە ئۇچرىشىپ قالدى-ڭىز؟ — دەپ سوراپتۇ.

— ئۆيدە ئۇخلاۋاتاتتىم، — دەپتۇ ھېلىقى ئاغىنىسى ئاغزىدىكى لوقمىنى يالماپ تۇرۇپ، — بۇلار كېلىپ «ھې-سامنىڭكىگە بارىمىز» دەپ ئويغىتىشتى.

— ھېلىمۇ ئويغىتىپ قويۇپتۇ، — دەپتۇ ھېسام، — بولمىسا، ئاچ قورساق قانداقمۇ ئۇخلايتتىڭىز؟

ئىگىسىنى دورىغان - دە

بەكمۇ شەخسىيەتچى بىر ئىدارە خادىمى كوچىدا ۋېلى-سىپىت مىنىپ كېتىۋاتقانىكەن، ھېسام بىلەن بىللە كېلىۋاتقان بىرى ۋېلىسىپىتلىككە كەينىدىن ۋارقىراپتۇ:

— ھوي ئاغىنە، ۋېلىسىپىتىڭىزنىڭ ئارقا چاقىغا قوراي قىستۇرۇلۇپ قاپتىغۇ؟

— ئىگىسىنى دورىغان - دە، — دەپتۇ ھېساممۇ تەڭلا ۋارقىراپ، — قۇرۇق ماڭمايدۇ !

ئەڭ تەس ئورما

قايسى ئاشلىقنىڭ ئورمىسىنى ئورۇماقنىڭ تەسلىكىنى تالىشىپ قالغان بىرنەچچە يىگىت ھېسامنىڭ ئالدىغا بېرىپ

سوراپتۇ:
— ھېسامكا، سىز كۆپنى بىلىدىغان ئادەم، ئېيتىڭا، زادى قايسى ئاشلىقنىڭ ئورمىسى ئەڭ تەس؟
— مېنىڭچە، قولغا تەگمەيدىغان ئاشلىقنىڭ ئورمىسىنى ئورۇماق ئەڭ تەس.

پۇل خەجلەش

ئاغىنىلىرى ھېسامنى دائىم «پۇل خەجلىمەيسەن» دەپ ئەيىبلەيدىكەن. بىر كۈنى ئۇلار جەم بولغاندا ھېسام ئۇلارغا دەپتۇ:
— ئاغىنىلەر، بۈگۈن ئاخشام چۈشۈمدە سىلەرنى كۆرۈپتىمەن.
— نېمە قىلىۋېتىپتىمىز؟ — دەپ قىزىقىپ سوراپتۇ ئاغىنىلىرى.
— ئاشخانىدا تاماق يەۋېتىپتىمىز.
— پۇلنى كىم خەجلەپتۇ؟ — دەپ سوراپتۇ ھېلىقى ئاغىنىسى كۈلۈمسىرەپ.
— پۇلنى مەن خەجلەپتىمەن، — دەپتۇ ھېسام، — قېنى، ئەمدى نۆۋەت سىلەرگە كەلدى.

بېلىق يۆتكەش

بىر ئاغىنىسى ھېسامغا چاقچاق قىلىپ سوراپتۇ:

— ئاغىنە، ئالتايدىن نۇرغۇن بىلىق ئىلىمۇدىم، ماشىنا، هارۋا بىلەن يۆتكەپ كەلگىلى بولمايدىكەن، قانداق قىلسام بولار؟

ھېسام دەررۇ جاۋاب بېرىپتۇ:

— بۇنىڭ چارىسى ئاسان، بېلىقلىرىڭىزنى تار ئېرىققا سولاپ ھەيدەپ كېلىڭ.

كۆز ۋە قۇلاق

بىر بىلىم ھەۋەسكارى ھېسامدىن سوراپتۇ:

— ھاۋا گۈلدۈرلەپ چاقماق چاقتاندا نېمە ئۈچۈن ئاۋۋال يورۇقنى كۆرۈپ كېيىن ئاۋازىنى ئاڭلايمىز؟

ھېسام ئەستايىدىل ئويلىنىپ جاۋاب بېرىپتۇ:

— بۇنىڭ سەۋەبى بەكمۇ ئاددىي، كۆز قۇلاقنىڭ ئالدىدىراق ئەمەسمۇ !

گۆشنى ئۇرۇش

ھېسام گۆش ئالغىلى بېرىپتىكەن، ناتونۇش قاساپ گۆشنىڭ بەكمۇ ناچار يېرىدىن تارتىپ بېرىپتۇ. ھېسام سوغۇقتا توڭلاپ دىردىيىپ قالغان گۆشنى كىچىك سومكىغا سىغدۇرالماي، سومكىنىڭ تېشىدىن ھەدەپ مۇشتلاۋاتقىنىدا، تونۇش بىرەيلەن كېلىپ قېلىپ چاقچاق قىپتۇ:

— ئاغىنە، گۆشتە نېمە گۇناھ، نېمانچىۋالا ئۇرىسىز؟

— قاسساپنى ئۇرغىلى بولمىسا قانداق قىلاي؟ — دەپتۇ ھېسام جاۋابەن.

دۇنيادا نېمە ئۇچلۇق

تولمۇ نەپسانىيەتچى بىر ئادەم ھېسامدىن گەپ سوراپتۇ:

— ھېسامدىن، بىلەمسىز دۇنيادا نېمە ئەڭ ئۇچلۇق؟

— سىزنىڭ ساقىلىڭىز ئۇچلۇق، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ھېسام ئويلانمايلا.

— يوق گەپنى قىلماڭ، قاندىقىسىغا مېنىڭ ساقىلىم ئۇچلۇق بولىدۇ؟ — دەپتۇ چۆچۈپ ئۇ كىشى. ھېسام چۈشەندۈرۈپتۇ:

— ساقىلىڭىز ئۇچلۇق بولمىسا، شۇنچىۋالا قېلىن يۈزىڭىزنى قانداق تېشىپ چىقاتتى.

ئىتتەك ۋە بۇلبۇلدەك

نەشتەردەك سوغۇق كۇنلەرنىڭ بىرىدە، ھېسام بىر-نەچچە ئاغىنىسى بىلەن بىللە كېتىۋېتىپ، چوڭ كوچىغا كەلگەندە مۇزلاپ كاس - كاس تىترەۋاتقان بىر ئاغىنىسىغە چاقچاق قىپتۇ:

— پاھ ! ئاغىنە، ئىتتەك تىترەۋاتىسەنغۇ.

ئاغىنىسى دەررۇ ئۆڭۈپتۇ:

— نېمىدەك دەيسەن؟

ھېسام دەرھال گېپىنى ئوڭشىۋاپتۇ:

— يوقسۇ، بۇلبۇلدەك تىترەۋاتىسەن دەيمەن -دە !

شەھەر سوراش

ئىككى كىشى ئۆزئارا قىزىرىشىپ قېلىپ، بىرى يەنە بىرىگە ماختىنىپ ۋارقىراپتۇ:

— ئۆزۈڭچە خەقنى كۆزگە ئىلمايسىنا، دادامچۇ، شەھەر سوراپ ئۆتكەن ئادەم، بىلەمسەن، شەھەر سوراپ ئۆتكەن.

— نېمە دەيسىنا؟ — يەنە بىر كىشى كۈلۈپ سوراپتۇ، — سېنىڭ داداڭ نەلەردە يۈرۈپ شەھەر سورىغانىكەن؟

چەتتە تۇرغان ھېسام گەپكە ئارىلىشىپتۇ:

— نەدە يۈرۈپ شەھەر سورىغان دەمسىزا، ئوقەت قىلىپ يۇرتمۇيۇرت كېزىپ يۈرگەن چاغلىرىدا «ماۋۇ قايسى شەھەر؟ ئاۋۇ قايسى شەھەر؟» دەپ بىلمىگەن شەھەرلىرىنى

سورىغان ـ دە.

ئۆلمەيدىغان بولدۇق

بىر ئاغىنىسىنى ئىغىر ئاغرىق، دەپ ئاڭلىغان ھېسام ئۇنى يوقلاپ دوختۇرخانىغا بېرىپتۇ. ئاغىنىسى ياتقان يا-تاقنىڭ ئالدىدا ئاغىنىسىنى تەكشۈرۈپ چىقىۋاتقان بىر تو-نۇش دوختۇر بىلەن دوقۇرۇشۇپ قاپتۇ. ھېسام دوختۇردىن ئاغىنىسىنىڭ ئەھۋالىنى سوراپ، ئۇنى ياخشىراق داۋالاشنى تاپىلاپتۇ.

ھېسام دوختۇر بىلەن خوشلىشىپ ئاغىنىسىنىڭ يې-نىغا كىرىشىگە، كۆڭلى يېرىم بولۇپ تۇرغان ئاغىنىسى يىغلاپ:

— ئاغىنە، ياخشى بولالمايدىغان ئوخشايمەن، ياش تۇرۇپ ئۆلۈپ كېتىدىغان بولدۇم، بالىلىرىم كىچىك ئىدى، — دەپتۇ. ھېسام ئۇنىڭغا تەسەللى بېرىپ دەپتۇ:

— يىغلىما، ئاداش، مەن دوختۇرغا ئېيتىپ قويدۇم، ئۆلمەيدىغان بولدۇق.

كەمتۈك چىش

ھېسامنىڭ ئۇتتۇر ئىككى چىشى يوق ئىكەن. بىر ئاغىنىسى ئۇنى مازاق قىلماقچى بولۇپ:

— ئاغىنە، چىشىڭنىڭ كەمتۈك يېرىگە تام سوقتۇ-

رۇۋالساڭ بولمامدۇ؟ ــ دەپتۇ.
ــ بەللى، بۇ جايدا مەسلىھەت بولدى ! ــ دەپتۇ ھېسام، ــ ئۇنداقتا بىر يولى گېلىمغا قورۇلۇشمۇ سالدۇ-رۇۋالىدىكەنمەن - ھە !
ــ ياخشى گەپ، ــ دەپتۇ ئاغىنىسى، ــ ئەمىسە باشقا يەرلەرنىمۇ قويۇپ، مەشرەپنى كۆندە سىنىڭ گېلىڭدىلا ئوينايدىكەنمىز - دە.
ھېسام دەررۇ دەپتۇ:
ــ مەشرەپچىلەر راسا قىزىغاندا بىرلا «ئۆھۆ» دېسەم، ھەممىڭ ئۆزۈڭنى يەردە كۆرۈشسەن - دە...

دانا جاۋاب

ھېسامنى بەكمۇ دانا، دەپ ئاڭلىغان بىر يىگىت ئۇنىڭدىن سوراپتۇ:
ــ ھېسامكا، مەن نېمىشقا مۇنچىۋالا سېرىق، شۇنى دەپ بېرىڭا.
ھېسام «مەن نەدىن بىلەي» دېسىمۇ يىگىت ئۇنىماي تۇرۇۋالغاندىن كېيىن ئۇنىڭدىن سوراپتۇ:
ــ خوپ، دەپ بەرسەم دەپ بېرەي، ئاۋۋال شۇنى دېگىنە، داداڭ نېمە ئىش قىلىدۇ؟
ــ رىشالە ئېتىپ ساتىدۇ، ــ دەپتۇ يىگىت.
ــ ھە بولدى، ــ دەپتۇ ھېسام جاۋاب بېرىپ، ــ

داداڭ توخۇمنىڭ ئىچىدا رىشالە ياساپ، سىرتىدا سىنى ياسىغانىكەن.

يۈزسىز

ھېسام كېپىل بولۇپ بىر قوشنىسىغا بىر ئاغىنىسىنىڭ ئېتىنى ئېلىپ بېرىپتۇ. قوشنىسى دېگەن قەرەلدە پۇلنى بەرمەي، ھېسامنى ئاغىنىسىنىڭ ئالدىدا كۆپ يالغانچى قىپتۇ. ئارىدىن يېرىم يىل ئۆتۈپ بىر كۈنى ھېسام ھېلىقى پۇلنى سۈيلەپ يەنە قوشنىسىغا يولۇقۇپتۇ.

— ۋاي بۇرادەر، — قوشنىسى دائىملىق ھىيلىسىنى ئىشلىتىپ گەپ يورغىلىتىپتۇ، — شۇ پۇلنى ۋاقتىدا جايلاپ بېرەلمەي ھەرقايسىڭلارنىڭ ئالدىدا يۈزۈم قالمىدىغۇ زادى.

— خاتالاشتىڭىز، قوشنام، — دەپتۇ ھېسام، — سىزدە ئەزەلدىنلا يۈز بولمىغان، يەنە نەنىڭ يۈزىنىڭ گېپىنى قىلىپ يۈرىسىز؟

كۆڭۈل بۆلۈش

بىر كىشى ھېسامغا شىكايەت قىلىپ:

— ئاياغ كىيىم كارخانىسىغا بىر پارچە چېتىك سېتىۋېلىش ئۈچۈن قاتراۋاتقىنىمغا ئىككى ئاي بولدى، يەنە نەچچىلىك ماڭدۇراركىن؟ — دەپتىكەن، ھېسام ئۇنىڭغا

تەسەللى بېرىپتۇ:

— ھېچ ۋەقەسى يوق، بىلسىڭىز بۇ سىزگە كۆڭۈل بۆلگىنى، كۆپرەك يول ماڭسىڭىز، تېنىڭىز ساغلام بولىدۇ.

— ئەمىسە، پىكاپتا كەلگەنلەرگە دەررۇ ھەل قىلىپ بېرىدىغۇ، — دەپتۇ ھېلىقى كىشى قانائەتلەنمەي. ھېسام چۈشەندۈرۈپتۇ:

— ئۇلارنىڭ دېگەن يۈرەك كېسەللى بار - دە ! تولا مېڭىشقا بولمايدۇ، كۆڭۈل بۆلۈش لازىم.

چىۋىن

بىر كۈنى ھېسام باشلىقلارنىڭ ئولتۇرۇشىغا بېرىپتۇ. ھېسام دەسلەپتە قورۇنۇپ خېلىغىچە جىم ئولتۇرۇپتۇ. ئاڭغىچە باشلىقلار ئۆزئارا كۇسۇرلىشىپ بىر - بىرىنىڭ لەقەملىرىنى ئېيتىشىپ چاقچاق قىلىشقىلى تۇرۇپتۇ. ھې-سام جىمى باشلىقنىڭ لەقىمىنى بىلىۋېلىپ ئۈن سۈرمەي ئولتۇرۇۋېرىپتۇ.

— ھېسامدىن، — دەپتۇ بىر چاغدا يېنىدا ئولتۇرغان بىرى، — بىردەم - يېرىمدەم چاقچاق قىلىپ بەرمەمسىز، قەنت سالغان چاينى ئىچىۋېرىپ ياندۇرۇۋەتمەڭ.

بايىقى كۇسۇرلاشلاردىن بۇ كىشىنىڭ لەقىمىنىڭ چى-ۋىن ئىكەنلىكىنى بىلىۋالغان ھېسام دەرھاللا جاۋاب بېرىپتۇ:

— خاتىرجەم بولۇڭ، ئۇكا، چايغا چىۋىن چۈشۈۋالمى-سىلا، ھەرگىز ياندۇرۇۋەتمەيمەن.

مۇشائىرە

بىر ئاغىنىسى ھېسامنى مانتا ئېتىپ مېھمان قىپتۇ، ئاندىن قوندۇرۇۋاپتۇ. پىشمىغان مانتا كېچىچە ئۇنى بى- ئارام قىلىپ ياتقۇزماپتۇ. ئەتىسى ئەتىگەنلىك چاي ئۈستى- دە ئاغىنىسى ئەدەبىياتتىن گەپ ئېچىپ، ھېسامنى مۇشا- ئىرە ئېيتىشقا تەكلىپ قىپتۇ ۋە بىرىنچى بولۇپ ئۆزى باشلاپتۇ:

ئۆگزەڭگە قارىسام، موردىن تۈتۈن چىقتى.

تېخىچە قورسىقى مۇجۇپ ئاغرىۋاتقان ھېسام جان ئاچچىقىدا مۇشائىرەگە جاۋاب قايتۇرۇپتۇ:

ئاخشام يېگەن بەش مانتا كېچىچە پۇتۇن چىقتى.

بىخەتەرلىك

ئىدارىدىكىلەر يازلىق سەيلىگە چىققاندا، كۆپچىلىك دەريادا سۇغا چۆمۈلۈپتۇ. ئىدارە باشلىقى ئۆزى سۇغا چۈشمەي، ھەدەپ باشقىلارنى سۇنىڭ ئۇيەر - بۇيېرىنى بويلاپ بېقىشقا ئۈندەپتۇ. بۇنىڭدىن ئەجەبلەنگەن مۇئاۋىن باشلىق سوراپتۇ:

— نېمىشقا ئۆزىڭىز قىرغاقتا تۇرۇۋېلىپ، باشقىلار- نىلا سۇغا چۈشۈشكە ئۈندەيسىز؟

باشلىق ئاغزىنى سۆزگە ئۆمەللىگۈچە، ئۇنىڭ ئورنىغا

ھېسام جاۋاب بېرىپتۇ:
— بىخەتەرلىك بىرىنچى ـ دە !

رەسسام

ھېسام قوشنىسىنى بىر رەسسام تونۇشىنىڭكىگە باشلاپ بېرىپتۇ. قوشنىسى ھېلىقى رەسسامدىن بىر پارچە رەسىم سىزىپ بېرىشنى ئىلتىماس قىپتۇ. رەسسام ماقۇل بولۇپ، بوياق بۇيرۇپتۇ.

— دېگەنلىرىڭىزنىڭ ھەممىسى تەييار، — دەپتۇ ھېسامنىڭ قوشنىسى رەسسامغا، — بىراق، ۋەننىڭجياۋ دېگەن مېيىڭىزلا يوق، بازاردىن ئىزدەپ تاپالمىدىم.

— ھېچ ۋەقەسى يوق، سۇماي بولسىمۇ بولىدۇ، — دەپتۇ رەسسام.

— بەللى، بۇ ئاسانلا ئىش بولدىغۇ، — دەپ خۇشال بوپتۇ ھېسامنىڭ قوشنىسى، — نەچچىلىك سۇماي كېتىدۇ؟

— بەش كىلو، — دەپتۇ رەسسام ئويلانمايلا. ھېسامنىڭ قوشنىسى چۆچۈپ كېتىپتۇ:

— كىچىككىنە بىر پارچە رەسىم شۇنچىۋالا ماي يەمدىكەن؟

— قىزىقكەنسىز، قوشنام، — دەپتۇ شۇ كەمگىچە جىم تۇرغان ھېسام، — جانسىز رەسىم چىغىدا ماي يەيدۇ، جانلىق رەسسام قاراپ ئولتۇرامدىكەن؟

سوئال ـ جاۋاب

بىر كىشى ھېسامغا دەپتۇ:
— ھېسامىدىن، بالىنى ئاز تېپىشنىڭ پايدا ـ زىيىنى ھەققىدە سىزدىن سوئال سورىماقچىدىم.
— سوراڭ، — دەپتۇ ھېسام. ھېلىقى كىشى سوراپتۇ:
— بالا بولسا بىر؟
— ئوينايسىز پىر ـ پىر.
— بالا بولسا ئۈچ؟
— كېتىدۇ كۆپ كۈچ.
— بالا بولسا بەش؟
— كۈنىڭىز بولار تەس.
— بالا بولسا ئالتە؟
— قانات ـ قۇيرۇقىڭىز كالتە.
— بالا بولسا سەككىز؟
— غەم ـ غۇسسىڭىز چەكسىز.
ھېلىقى كىشى قايىل بولۇپ بېشىنى لىڭشىتىپتۇ.

كۆۋرۈك يوق، كېتىپ قالدى

ھېسام بىر ئاغىنىسى بىلەن دەريا بويىدا ئولتۇرغاندا، ئۇ قاتتىق بىر ئايروپىلان ئۈچۈپ كېلىپ دەريا ياقىلاپ بىر ئايلىنىپتۇ ـ دە، كەينىگە يېنىپ كېتىپتۇ. ئاغىنىسى ھەيران بولۇپ:

— ھېسام، ئايروپىلان كەينىگە يېنىپ كەتتىغۇ؟ — دەپتۇ.

— كۆۋرۈك يوق - دە، — دەپتۇ ھېسام، — شۇڭا دەريادىن ئۆتەلمەي كېتىپ قالدى.

مۇشت قورۇپ يېدۇق

مەھەللىدىكى بىر لوكچەك ھېسامنىڭ ئۆزىنى مەسخىرە قىلىشقا چىدىماي، كېچىسى يولدا پايلاپ تۇرۇپ، ئۇنى قاتتىق ئۇرۇپتۇ.

ئەتىسى ھېلىقى لوكچەك كوچىدا يۈز - كۆزى ئىششىغان ھالدا كېتىۋاتقان ھېسامنى كۆرۈپ ھېچنېمە ئۇقمىغاندەك سوراپتۇ:

— ھېسامكا، نېمە بولدىڭىز؟

— ئاخشام دوقمۇش مەھەللىدىكى بىر مەشرەپكە داخىل بولۇپ قېلىۋېدىم، ئۇكا، — دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ھېسام، — راسا كېلىشتۈرۈپ مۇشت قورۇغانىكەن، ئاچ قورساققا جىقراق يەۋېتىپتىمەن.

باھانە

ھېسام مەكتەپتە ئوقۇۋاتقىنىدا، بىر قېتىم دادىسى ئۇنىڭ تاپشۇرۇق دەپتىرىنى ۋاراقلاپ بېقىپ ئاچچىقلىنىپتۇ:

— بالام، يازغان خەتلىرىڭ نېمانچە سەت؟

— ئۆزۈڭ مايماق يازىدىغان قەلەم ئېلىپ بېرىپسەن، — دەپتۇ ھېسام باھانە تېپىپ. دادىسى:

— ئەمىسە، ئەتە باشقا قەلەم ئېلىپ بېرەي، ماقۇلمۇ؟

— ئاۋارە بولما، — دەپتۇ ھېسام يەنە باھانە تېپىپ، — قانچە ياخشى قەلەم ئەكېلىپ بەرگەن بىلەنمۇ، ھازىرقى دەپتەرلەرنىڭ قۇرلىرى مايماق.

ئەخمەق

مەلۇم ئولتۇرۇشتا بىر چاقچاقچى ھېسام بىلەن قايـ. يىلىك چاقچاقلىشىشتىن بەسلىشىپتۇ. ھېلىقى چاقچاقچى ھېسامنى ئىدىنقلاش مەقسىتىدە «چاقچىقىغا خەق كۈلمىسە، ئىدىنقلاپ كۈلدۈرىدىغان ئەخمەق» دەپ چاقچاق قىلغانىكەن، ھېسام «ئەخمەق» قاپىيىسى بىلەن كەينى ـ كەينىدىن مۇنۇ ئون نەچچە چاقچاقنى كەلتۈرۈپتۇ:

چاقچاقتا يېڭىلىپ قالسا، ئۆيگە بېرىپ خوتۇنىنى ئۇرىدىغان ئەخمەق.

چېچىنى گەدىنىگىچە ئۆستۈرۈۋېلىپ، ئالىم بولدۇم دەيدىغان ئەخمەق.

يىڭناغۇچقا مىنىۋېلىپ، ئايغا چىقىمەن دەيدىغان ئەخمەق.

ئىككى پېتىكىنى مۈرىسىگە قويۇۋېلىپ، گېنېرال بولدۇم دەيدىغان ئەخمەق.

باللارنىڭ سالپاڭ قۇلاقچىسىنى كىيىۋېلىپ، ئۇچقۇچى بولدۇم دەيدىغان ئەخمەق.

مەست ۋاقتىدا خوتۇنىنى قويۇۋېتىپ، ساقايغاندا يالدىشىۋالىدىغان ئەخمەق.

ئالىدىغان قىزى ياراتمىسا، دادىسىغا قېيىدايدىغان ئەخمەق.

ساق ۋاقتىدا بىر سوم خەجلىگىلى ئۇنىماي، مەست ۋاقتىدا ئون سوم خەجلىۋېتىدىغان ئەخمەق.

كۆلكە پايدىلىق دېسە، ئاغرىق ياتقان چوڭ دادىسىنى غىدىقلايدىغان ئەخمەق.

تالونىنى ئالماشتۇرۇپ كېلىڭ

سەپەر ئۈستىدە كېتىۋاتقان ھېسام بىر مېھمانخانىدا قونۇپ قاپتۇ، ئۇنىڭ بىلەن بىر ياتاقتا ياتقان بىر يىگىت كېچىسى راسا خورەك تارتىپ ھېسامنى زادىلا ئۇخلاتماپتۇ. خېلىغىچە تاقەت قىلىپ باققان ھېسام ئاخىر چىدىيالماپتۇ-دە، يىگىتنى تۇرتۇپ ئويغىتىپتۇ:

— تۇرۇڭ، ھەي يولداش، تۇرۇڭ !

— نېمە گەپ؟ — چۆچۈپ ئويغانغان يىگىت كۆزلىرىنى ئۇۋۇلاپ ھەيران بولۇپ سوراپتۇ.

— سىزگە ئۇيقۇنىڭ تالونىنى كەسكەنىكەن، — دەپتۇ ھېسام جىددىي ھالەتتە، — يوگۇرۇڭ، خورەكنىڭ تالونىغا ئالماشتۇرۇپ كېلىڭ !

مەرگەن

قارىغا ئېتىش پائالىيىتىگە قاتناشقان ھىسام ئاتقان بەش پاي ئوقنىڭ بىر تىلىلا تاختىغا تەگكىنىنى ئاڭلاپ، رازى بولماپتۇ ـ دە:

— ئىشەنمەيمەن، — دەپتۇ.

— ئەمىسە، كۆزىڭىز بىلەن كۆرۈۋېلىڭ، — دەپتۇ ئېلان قىلغۇچى ئۇنى تاختا يېنىغا باشلاپ بېرىپ. ھىسام تاختا يۈزىدە بىر تاللا تۆشۈك تۇرغىنىنى كۆرۈپ تۇرۇپمۇ:

— ماڭا ئىشىنىڭ، مەن ئاتقان بەش پاي ئوقنىڭ بەرى تەگدى، — دەپ تۇرۇۋاپتۇ. ئېلان قىلغۇچى تېرىكىپ:

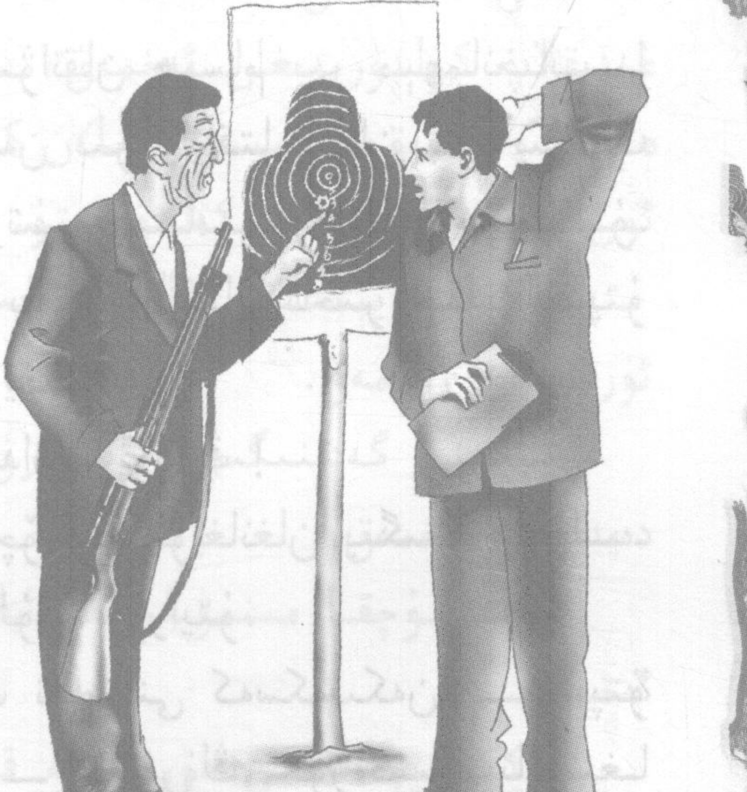

— ئەمىسە، قالغان تۆت پاي ئوقنىڭ ئىزى قېنى؟ — دەپتۇ.

ھىسام ئىشەنچلىك قىلىپ:

— مېنىڭ مەرگەنلىكىمنى بىلمەيسىز، قالغان تۆت پاي ئوقمۇ دەل مۇشۇ بىر تۆشۈكنىڭ ئۆزىدىن چىقىپ كەتتى ـ دە! — دەپتۇ.

جەڭ

بىراۋ ھېسامدىن سوراپتۇ:

— ھېسامدىن، جەڭنى كۆرگەنمۇ سىز؟

ھېسام دەرھال جاۋاب بېرىپتۇ:

— بىر ئەمەس تالاي كۆرگەنمەن.

— قاچان؟ — سورىغۇچى قىزىقىپتۇ. ھېسام ئېيتىپتۇ:

— دادام بىلەن ئاپام گەپ تالىشىپ قالغان چاغلاردا.

چاقچاقنىڭ كىيىمى

بىر يىگىت ئولتۇرۇشتا ئۇزاقتىن - ئۇزاق ئەپسانە چاقچاق قىلغاندىن كېيىن بىر چاغدا ھېسامنى شاڭخو قىپتۇ:

— ھېسامكا، قېرىپسىز جۇمۇ، يۈزىڭىز چىبەرقۇتتەك قاتلىشىپ كېتىپتۇ.

— راست دەيسىز، — دەپتۇ ھېسام، — باياتىن بېرى قارىسام چاقچاقلىرىڭىز ساپلا يالىڭاچ تۇرىدۇ، بىرەر كىيىملىك چىبەرقۇت بېرەيمۇ؟

ئىشنى باشلاپ بېرەلمىگەندىن كېيىن...

ھېسام بىلەن بىرگە يول ياساشتا ئىشلەيدىغانلارنىڭ ئىچىدە بەكمۇ ھورۇن بىرى بولۇپ، ئەتىدىن كەچكىچە

گۇرجەككە تايىنىپ قۇرۇق گەپلا ساتىدىكەن. بىر كۈنى ئۇ كۈزنىڭ ئىسسىق كۈنلىرىدىلا قولاقچا كىيىپ ئىشقا كەپتۇ. ئىشچىلار ئۇنى زاڭلىق قىلىپ:

— ئاغىنە، قىشنى كۈرمەيلا قولاقچا كىيىۋالغىنىڭ نېمىسى؟ — دېيىشىپتۇ. ھۇرۇن جاۋاب بەرگۈچە ھېسام ئېغىز ئېچىپتۇ:

— ئاغىنىمىز ئىشنى باشلاپ بېرەلمىگەندىن كېيىن قىشنى بولسىمۇ باشلاپ بېرەي، دېدى -دە !

ئەڭ ئۇزۇن كېچە

ھېسام ئۇيقۇسىزلىقتىن قىينىلىپ يۈرگەن كۈنلەرنىڭ بىرىدە بىرى ئۇنىڭدىن سوراپتۇ:

— ھېسام، بىر يىل ئىچىدە ئەڭ ئۇزۇن كېچە قايسى چاغدا بولىدۇ؟

ھېسام جاۋاب بېرىپتۇ:

— ئۇيقۇ قاچقان چاغدا.

«ئىشتىن سىرتقى ساقال»

شەھەردىكى ئىشتىن سىرتقى سەنئەت ئۆمىكىنىڭ مەسئۇللىرى ئارتىسلاردىن رولنى ياخشى ئېلىپ چىقىشنىلا تەلەپ قىلىپ، ئويۇنغا كېرەكلىك ماددىي نەرسىلەرگە

زادىلا ئەھمىيەت بەرمەيدىكەن. بىر قېتىم ھېسام سەھنىدە
بوۋاي رولىنى ئويناۋاتقاندا، ئۆزى ئەپلەپ يېپىشتۇرۇۋالغان
ياسىما ساقىلى چۈشۈپ كېتىپ، تاماشىبىنلارنىڭ كۈلكىـ
سىگە قاپتۇ.

ئويۇن تۈگىشى بىلەنلا ئۆمەك باشلىقى يۈگۈرۈپ كېلىپ:

— ھېسام، ئېيتقىنا، بۇ ساقىلنىڭ زادى قانداق ساـ
قال؟ ! — دەپ ۋارقىراپتۇ ئاچچىقىدا. ھېسام ئەجەبلىنىپ:

— بىلمىگەنمىدىڭىز، بۇ «ئىشتىن سىرتقى ساقال»
ئەمەسمۇ؟ — دەپتۇ.

جۆندەلگەن گەپ

ھېسام سىنىپىدىكى بىر قىزنى ياخشى كۆرۈپ قاپتۇ،
ئەمما زادىلا گەپ قىلالماپتۇ. بىر كۈنى ئۇ سىنىپتا يالغۇز
قېلىپ كىتاب ئوقۇۋاتقان ھېلىقى قىزنىڭ يېنىغا كەپـ
تۇ ـ دە، ئۇنى كىنوغا تەكلىپ قىلىشقا بەل باغلاپ: «يوـ
رۇڭا، يورۇڭا» دەۋېرىپتۇ. قىز باشتا ئېرەنسىمەي كۈلۈپ
قويۇپتۇ، ھېسام «يورۇڭا» دەۋەرگەندىن كېيىن تېرىككەن
قىز ئۇنىڭغا ۋارقىراپتۇ:

— ئوۋۋاش، نەگە يورىدۇ؟

قورقۇپ كەتكەن ھېسام دەررۇ جاۋاب بېرىپتۇ:

— ئەمدى ... قىرائەتخانىغا دەيمىنا...

ئاپتوبۇس بىلەن كېتەي

ھېسام كوچىدا كېتىپ بارغاندا، بىر دىۋانە ياخشى سۆزلەرنى ياغدۇرۇپ، ئۇنىڭ ئالدىغا كەپتۇ. ھېسام دىۋانىگە ئون تىيىن بېرىپتىكەن، دىۋانە ئاچچىقلاپتۇ:

— بەرسەڭ، تۈزۈك بەرمەمسەن، ئون تىيىننىڭ نېمە بولىدۇ؟ يولۇڭ يول بولماس ئىلاھىم.

ھېسام دەرھال كەينىگە يېنىپ:

— بەش تىيىننى قايتۇر، — دەپتۇ.

— نېمىشقا؟ — دەپتۇ دىۋانە ھەيران بولۇپ.

— يولۇم يول بولمايدىغان ئوخشايدۇ، ئاپتوبۇس بىلەن كېتەي.

گۆردىن ـ گۆرگە كۆچۈپ ...

ھېسامنىڭ بىر ئاغىنىسى بولۇپ، ئۇنىڭ دادىسى كىشىلەر بىلەن پەقەتلا چىقىشالمايدىكەن، شۇڭا ئۇلار دائىم كۆچۈپ يۈرىدىكەن.

كۈنلەرنىڭ بىرىدە ئاغىنىسىنىڭ دادىسى ئالەمدىن ئۆتۈپتۇ. ئاڭغىچە روزا ھېيتمۇ كېلىپ قاپتۇ.

— ھېسام ئاداش، مەن ئايەت ئوقۇشنى بىلمەيمەن، دادامنىڭ بېشىغا بىللە چىقساڭ، — دەپتۇ ئاغىنىسى. ھېسام ماقۇل بولۇپ، قەبرىستانلىققا بىللە چىقىپتۇ. قەبرىستانلىق ناھايىتى چوڭ بولۇپ، بەلگە تاش قويۇلمىغاچقا،

ئاغىنىسى دادىسىنىڭ قەبرىسىنى ئىزدەپ زادىلا تاپالماپتۇ. بۇنى كۆرگەن ھېسام ئاغىنىسىگە قاراپ:

— ئاداش، داداڭ ھايات ۋاقتىدىمۇ ئۆيدىن - ئۆيگە كۆچۈپلا يۈرىدىغان، بۇ يەردىمۇ گۆردىن - گۆرگە كۆچۈپ كەتتىمۇ، نېمە؟ — دەپتۇ.

نېمە تېتىيدۇ

بىر ئاشپەز ھەر كۈنى دېگۈدەك ئىدارە ئاشخانىسىدىن گۆش، سەي ئوغرىلاپ ئۆيىگە توشۇيدىكەن. بىر قېتىم ئۇ ھېسامنى ئۆيىگە مېھماندارچىلىققا چاقىرىپ، ئوغرىلاپ كەلگەن گۆش - سەيدە تاماق ئېتىپ ئۇنىڭ ئالدىغا قويۇپتۇ. تاماق يەۋېتىپ ئۆي ئىگىسى ماختىنىش ئاھاڭىدا دەپتۇ:

— ھېسامدىن، سىزنى كەلدى، دەپ سەينى ئالاھىدە قورۇۋەتتىم جۇمۇ، دەپ بېقىڭا، سەي نېمە تېتىيدۇ؟

— سەينىڭ تەمىنى يېمەي تۇرۇپلا بىلىپ بولغانتىم، — دەپتۇ ھېسام، — پۇتۇنلەي قاقتى - سوقتى تېتىيدۇ.

قوشۇپلا دەپ بېرەي

قولى ئەگرى بىر يىگىت ھېسامغا ئەرزان باھالىق قول سائىتىنى تەڭلەپ تۇرۇپ دەپتۇ:

— ھېسامكا، سىز ئابرۇيلۇق ئادەم، مۇشۇ سائەتنى سىزگە تۇتتۇم. ئۇيەر - بۇيەرگە بارغاندا مېنىڭ ياخشى

پارىڭىمنى قىلىپ قويارسىز.

— ئىلتىپاتىڭغا رەھمەت، — دەپتۇ ھېسام، — مۇشۇ سائەتنى ئىگىسىگە بېرىۋەتسەڭ، تۇزىلىپ كەتكىنىڭنى قوشۇپلا دەپ يۇرەي.

ياۋايى ھايۋان

بەتخۇي بىر ئادەم ھېسامنى كوچىدا كۆرۈپ چاقچاق قىپتۇ:

— ھە ھېسام، ئاڭلىسام سېنى ھايۋانات باغچىسىدا ياۋايى ھايۋانلارغا قارايدىغان خىزمەتكە قويۇپتۇ دەيدىغۇ، راستمۇ؟

— توغرا ئاڭلاپسەن، — دەپتۇ ھېسام دەررۇ، — بۇ-نىڭدىن كېيىن سەنمۇ مېنىڭ ئىگىدارچىلىقىمغا ئۆتتۇڭ.

تويلۇق سوۋغا

ھېسامنىڭ بىر تۇغقىنى قىزىنىڭ تويىنى قىپتۇ. توي كۈنى ئۇ ھېسامغا ماختىنىپ:

— كۈيئوغۇل تەرەپتىن ئالغۇلۇقنى ئىلگىرى - كېيىن ئالدىم. ئۇرۇق - تۇغقان، ئەل - ئاغىنىلەرمۇ سوۋغا - سالام ئەكەلدى. سىزچۇ، ھېسامدىن، ئۆزىڭىز نېمە سوۋغا ئەكەلدىڭىز؟ — دەپتۇ.

— مەنمۇ؟ — دەپتۇ ھېسام ئالدىرىماي، — يۈزىڭىز

قېلىن ئىكەن، شىلىپ نېپىزلىتىدىغانغا بىلىر ئىتىتىك ئۇستىرا ئەكەلدىم.

ئېغىرلىشىپ كەتمەمدۇ

ھېسام بىر تۇغقىنىغا زاكاز خەت سالماقچى بولۇپ، پوچتا خادىمىغا يىگىرمە تىيىنلىق ماركا چاپلانغان خەتنى سۇنغانىكەن، پوچتا خادىمى خەتنى جىڭلاپ كۆرۈپ دەپتۇ:

— خېتىڭىز يىگىرمە تىيىنغا ئېغىر كەلدى، يەنە تۆت تىيىنلىق بىر ماركا چاپلاڭ.

— يەنە بىر ماركا چاپلىسام، خەت تېخىمۇ ئېغىر كېلىپ كەتمەمدۇ؟ — دەپتۇ ھېسام.

ئىتىڭىزنى ئىزدەيمەن

ھېسام كۆپتىن بېرى بارمىغان بىر تۇغقىنىنىڭكىگە بېرىپتىكەن، ھويلىدىن ئۆي ئىگىسى بىلەن تەڭلا بىر قارا ئىت يۈگۈرۈپ چىقىپتۇ - دە، ھېسامغا قاراپ خىرىس قىپتۇ.

— قورقماڭ، چىشلىمەيدۇ، بۇ ئىت ئادەم تونۇيدۇ، — دەپتۇ ئۆي ئىگىسى، — بىراق، سىز كىمنى ئىزدەيسىز؟

— باركاللا، — دەپتۇ ھېسام، — ئىتىڭىز ئادەم تونۇيدىكەنۇ، ئۆزىڭىز تونۇمايدىكەنسىز. مەن ئاشۇ مېنى تونۇغان ئىتىڭىزنى ئىزدەيمەن.

تاماكا ۋە ئۆپكە

ھېسام بىر ئاغىنىسىدىن سوراپتۇ:

— تاماكىنى تاشلىدىم دەۋاتاتتىڭىز، يەنە چېكىۋاپسىزغۇ؟

— قانداق قىلاي، — دەپتۇ ئاغىنىسى خىجىللىق بىلەن، — خەق تۇتۇپ قويغان تاماكا تۇرسا...

ھېسام ھەيران بولۇپ سوراپتۇ:

— خەق ئۆپكىسىنىمۇ بىللە تۇتمىغاندۇ؟!

شۇكۇر قىلىڭ

ھېسامنىڭ ئايالى تولىمۇ ۋات-ۋات ئىكەن. بىر كۈنى ھېسامنىڭ بالىسىنى ئوقۇتۇۋاتقان مۇئەللىم ھېسامنى يولدا كۆرۈپ قېلىپ شىكايەت قىپتۇ:

— ھېسامكا، بالىڭىز بەكمۇ تولا گەپ قىلىدىكەن جۇمۇ، نېمانداق ئۆگىتىۋەتكەنسىز؟

— شۇكۇر قىلىڭ، — دەپتۇ ھېسام، — ھېلىمۇ

تەلىيىڭىز بار ئىكەن، ئاپىسىنى ئوقۇتقان بولسىڭىز، كۆرگۈلۈكنى كۆرەتتىڭىز.

بالام نېمىشقا ماڭمايدۇ

هېسامنىڭ بىر باشلىق ئاغىنىسى بار ئىكەن. بىر قېتىم ئىككىسى مۇڭدىشىپ ئولتۇرغاندا ئاغىنىسى هېسامدىن سوراپتۇ:

— هېسام، بالام ئىككى ياشتىن ئاشتى، تېخىچە ماڭالمايدۇ، بۇنىڭ سەۋەبى نېمىدۇ؟

— سەۋەبى، خۇشامەتچىلەر دائىم بالاڭنى كۆتۈرۈپ ماڭغىلى قويمايدۇ - دە، — دەپتۇ هېسام.

كالاچ ئىزدەش

ئەتىياز كۈنلىرىنىڭ بىرىدە بىر كىشى هېسامغا دەپتۇ:

— پاتقاقچىلىقتا قالغۇچە كالاچتىن بىرنى ئېلىپ كىيىۋالاي دېسەم، ماگىزىنلاردا بەشىنچى كالاچلا تۇرىدۇ. ئونىنچى كالاچنى زادىلا تاپالمىدىم. قانداق قىلسام بولار؟

— باشقىچە ئامال بولمىسا، — دەپتۇ هېسام ئەقىل كۆرسىتىپ، — بەشىنچى كالاچتىن ئىككىنىلا ئېلىڭ.

— ئۇنى نېمە قىلىمەن؟ — دەپتۇ هېلىقى كىشى چۈشەنمەي.

— بىر - بىرىگە ئۇلاپ ئونىنچى كالاچ قىلىۋالما-

سىز، ــ دەپتۇ ھېسام چۈشەندۈرۈپ.

لەڭمەنگە زاكاز

ھېسامنىڭ بىر ئاغىنىسىنىڭ ئايالى تولىمۇ قىزغانچۇق ئىكەن. بىر كۈنى ھېسام بىر ئىش بىلەن ئۇ ئاغىنىسىنىڭ ئۆيىگە بېرىپ قاپتۇ. ئاغىنىسىنىڭ لەڭمەن سوزۇۋاتقان ئايالى ھېسامنى كۆرۈپ ئەرۋاھى ئۇچۇپتۇ. ئايالنىڭ ئەلپازىنى كۆرگەن ھېسام ئىش پۈتكەندىن كېيىنمۇ قوزغالماي ئولتۇرۇۋېرىپتۇ.

ھېسامنى كەتكۈزەلمەيدىغانلىقىغا كۆزى يەتكەن ئايال ئاخىر داستىخان ساپتۇ-دە، قاپىقىنى ئاچماستىن سوراپتۇ:

— ھېسامدىن، لەڭمەننى ئىسسىق يەمسىز ياكى سوغۇق يەمسىز؟

ھېسام ئالدىرىماي - تېنىمەي جاۋاب بېرىپتۇ:

— بىر تەخسىنى سوغۇق، بىر تەخسىنى ئىسسىق يەي.

مىجەزگە بېقىپ

دائىملا باشقىلارنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ ئاقساقاللىق قىلىدىغان بىر يىگىت ھېسامدىن سوراپتۇ:

— ھېسامكا، چېچىم قاپقارا تۇرىدۇيۇ، ساقىلىم ئاقىرىپ كەتتى، بۇنىڭ سەۋەبى نېمىدۇ؟

— سەۋەبى ئېنىققۇ، — دەپتۇ ھېسام، — چاچ-ساقالىنىڭ رەڭگى مىجەزگە بېقىپ ئۆزگىرىدۇ ئەمەسمۇ!

ئازراق چىداپلا...

قىشقا يېقىن يىراق سەپەرگە ئاتلانغان ھېسامغا ئاغىنىلىرى:

— ئاداش، يامان چاغدا كېتىۋاتىسەن-دە، بۇ يىل ساۋا قارلىق تاشلايلى دېگەنتۇق، — دەپتۇ.

ھېسام دەررۇ جاۋاب بېرىپتۇ:

— ئازراق چىداپلا ئەتىيازدا يامغۇرلۇق تاشلىمامسىلەر.

رەخت ۋە پۇل

بىر كۈنى ھېسام دۇكاندىن بىر چاپانلىق رەخت ئالغانىكەن، مال ساتقۇچى رەختنى ئالدىراش ئۆلچەپلا قىيپاش يىرتىپ قولىغا تۇتقۇزۇپ قويۇپتۇ. ھېسامۇ ئۈنچىقماي، قولىدىكى پۇلنىڭ چېتىدىن قىيپاش يىرتىۋېلىپ مال سات-

قوچىغا بېرىپتۇ.

— ساراڭمۇسىز، سايمۇساق پۇلنى يىرتىپ بېرىۋاتىدىسىزغۇ؟ — دەپتۇ مال ساتقۇچى ئاچچىقلىنىپ، — بۇرجىكى يوق پۇلنى كىم ئالىدۇ؟

ھېسام دەررۇلا:

— قىيپاش يىرتىپ بەرگەن رەختنى مەن ئالىمەنۇ، بۇرجىكى يىرتىلغان پۇلنى سىز ئالمامسىز؟ — دەپتۇ.

قالغىنىنى باشقىلاردىن سوراڭ

بىر كىشى ھېسامدىن سوراپتۇ:

— ھېسامدىن، بىراۋ ئەگەر بىرەر نەرسىڭىزنى بۇزۇپ ـ سۇندۇرۇپ قويسا قانداق قىلىش كېرەك؟

— تۆلىتىش كېرەك، — دەپتۇ ھېسام دەرھاللا.

— ئەگەر بۇزۇپ قويغۇچى ئايالىڭىزنىڭ تۇغقىنى بولسىچۇ؟

ھېسام ئۆيى تەرەپكە ئىتتىك بىر قاراپ دەپتۇ:

— ئىنساپ قىلىڭ، بۇرادەر، بىر سوئالغا مەندىن جاۋاب ئالدىڭىز، ئەمدى باشقىلاردىنمۇ سوراپ كۆرۈڭ ـ دە.

بۇداقسىنىڭ ئىسمىنى...

ھېسام ئۈزۈن يىل كۆرۈشمىگەن ئاغىنىسىنىڭكىگە بېرىپتۇ. ئاغىنىسى ئۈچ ئوغلى ۋە ئېغىرئاياغ خوتۇنى

بىلەن ئۇنىڭ ئالدىغا چىقىپتۇ. ھېسام بالىلارنى ئەركىلەت-
كەچ، ئاغىنىسىدىن سوراپتۇ:
— بۇ بالاڭنىڭ ئىسمى نېمە؟
— مۇرات.
— بۇنىڭچۇ؟
— خالمۇرات.
— كىچىكىنىڭچۇ؟
— دىلمۇرات.
— بەللى، — دەپتۇ ھېسام ئېغىربوي ئايالغا بىرقۇر قارىۋېتىپ، — بۇداقىسىنىڭ ئىسمىنى ئالگىرات قويغىن، ئاداش.

ئالامەت جاۋابلار

ھېسام ئوقۇۋاتقىنىدا بىر كۈنى مۇئەللىم دوسكىغا قان تومۇرلىرى يېيىلغان يۈرەكنىڭ سۈرىتىنى سىزىپتۇ - دە، ھېسامنى تۇرغۇزۇپ سوراپتۇ:
— بۇ نېمە؟
— يىلتىز، — دەپتۇ ھېسام دەررۇ. مۇئەللىم رەنجىپتۇ:
— ئوبدانراق قارا، ئادەمنىڭ مەيدىسىدە نېمە بولىدۇ؟
— ئەمچەك، — دەپتۇ ھېسام بۇ قېتىم بىرئاز ئويلىنىپ. مۇئەللىم يەنە رەنجىپتۇ:
— ھەي، تېشىدا ئەمەس، ئىچىدە نېمە بولىدۇ دەيمەن؟

هېسام بۇدا ئۇزاق ئويلىنىپتۇ ـ دە، جاۋاب بېرىپتۇ:

ـ سۇت.

خىجىل بولغاچقا...

هېسام بىر دۇكانداردىن مال ئالماقچى بوپتۇ، ئاچ كۆز دۇكاندار مالغا تازىمۇ يۇقىرى باها قويۇۋېلىپ بىر تىيىنمۇ كېمەيتمەي هېسام بىلەن ئۇزاق تالىشىپتۇ ـ دە، ئاخىرىدا:

ـ هېسامىدىن، ئادەمنى خىجىل قىلماڭا، ـ دەپتۇ.

ـ توغرا دەيسىز، ـ دەپتۇ هېسام، ـ خىجىل بولغاچقا تالىشىۋاتىسىز ـ دە، بولمىسا بۇلاپلا ئالاتتىڭىز.

چاقچىقىغا يارىشا چاقچاق

تېتىقسىز بىر يىگىت ئۆزىنى چوڭ چاقچاقچى چاغلاپ، مەشرەپتە ھېسام بىلەن تۇتۇشماقچى بوپتۇ ـ دە، بىرھازا ئۇنى ـ بۇنى دېگەندىن كېيىن ئاخىردا:

— ئاپام ئاخشام كالا ساغدىغۇ، ۋەيت ! — دەپ ئۆز چاقچىقىغا ئۆزى كۇلۇپتۇ. ھېسام دەررۇ ئۇنىڭغا ئۇلاپ:

— سەن موزاي تۇتۇپ بېرىپسەنغۇ، ۋەيت ! — دەپتۇ.

مۇشتقا ئىشتىها ساقلاۋاتىمەن

ئولتۇرۇشتىكى بىرنەچچە يولسىز يىگىت ھېسامنىڭ چاقچىقىغا چىدىماي، قايتقاندا ئۇنى ئۇرىمىز، دەپ پىچىرلىشىپتۇ. بۇ پاراڭنى ئاڭلاپ قالغان ھېسام پولۇ تارتىلغاندا، ئاشقا قول ئۇزاتماي ئولتۇرۇۋاپتۇ. بايىقى يىگىتلەردىن بىرى:

— ھېسامكا، تاماقنى ئېلىڭا، يەنە نېمىگە ئىشتىها ساقلاۋاتىسىز؟ — دەپتۇ يېقىنچىلىق قىلغاندەك. ھېسام خۇددى شۇ گەپنى كۈتۈپ تۇرغاندەك:

— كۆڭلۈمدىكىنى تاپتىڭىز، — دەپتۇ دەررۇ، — يولدىكى مۇشتقا ئىشتىها ساقلاۋاتىمەن.

ساراڭلاردىن باشقىلار

ئاپتوبۇستا بىرنەچچە يىگىت تېتىقسىز چاقچاقلارنى

قىلىپ، ئاپتوبۇسنى بېشىغا كىيگۈدەك قاتتىق كۈلۈشۈپ يولۇچىلارنىڭ پەيزىنى قاچۇرۇپتۇ. ئاپتوبۇستا كېتىۋاتقان ھېسام يىگىتلەرنى بىرنەچچە قېتىم ھاي دېسىمۇ ئۇنىمى بولماپتۇ، ئاخىر ئەتەي جىددىي تەرزدە ئورنىدىن تۇرۇپ:

— ئۇكىلىرىم، خاپا بولماي ساراڭلاردىن باشقىلار بىرئاز جىم بولۇڭلارچۇ، — دەپتۇ.

يىگىتلەر شۇ زامان جىم بولۇشۇپتۇ.

خىجىللىق

بىر ياش سازەندە ھېسامغا مەلۇم بىر پېشقەدەم سازەندىنىڭ غەيۋىتىنى قىلىپ بېرىپتۇ:

— ئاخشامقى تويدا ئۇنىڭ مەن سايرىتىۋەتكەن مەرغۇلنى ئاڭلاپ خىجىل بولۇپ تالاغا چىقىپ كەتكىنىنى بايقىدىڭىزمۇ؟

— بايقىدىم، — دەپتۇ ھېسام، — مەن يەنە خېلى كۆپ ئادەمنىڭ سىزنىڭ چالغىنىڭىزدىن خىجىل بولۇپ تالاغا چىقىپ كەتكىنىنىمۇ بايقىدىم.

ھەممىسى ھېسام بولۇپ كەتسە...

ھېسامنىڭ چاقچاقلىرىغا قايىل بولۇپ كەتكەن بىرنەچچە يىگىت ئۇنىڭغا دەپتۇ:

— ھېسامكا، بىزمۇ ئىسمىمىزنى ھېسامغا ئۆزگەر-

تىۋالايلىمىكىن دەۋاتىمىز.

— نېمىشقا؟ — دەپتۇ ھەيران بولغان ھېسام.

— سىزدەك چاقچاقچى بولۇپ كېتەمدۇقكىن دەيمىز - دە.

ھېسام دەپتۇ:

— ھەممىلا ئادەم ھېسام بولۇپ كەتسە، ھېسامنىڭ گېپىگە كىم كۈلىدۇ؟ !

سوۋغات ۋە ئاۋاز

ھېسامنىڭ نام - ئاتىقى چىقىپ، چوڭ باشلىقلار بىلەن ئۈلپەتلىشىپ يۈرگىنىنى كۆرگەن دەۋاسى تۈگمەس قوشنىسى ھېسامغا ئالاھىدە ئىلتىپات كۆرسىتىپ دەپتۇ:

— ھېسامىدىن، سىزگە ئازغىنا سوۋغىتىم بار ئىدى، ئۆيىڭىزگە ئەكىرىپ بېرەيمۇ ياكى مەشەدىلا بېرىۋېتەيمۇ؟

— ياخشىسى، بەرمەيلا قويۇڭ، — دەپتۇ ھېسام، — ئىلگىرى سىزگە جاڭ - جاڭ سۆزلەپ يۈرەتتىم، سوۋغىتىڭىزنى ئېلىپ قويسام، ئاۋازىم خىرىلداپ قالارمىكىن، دەپ قورقىمەن.

ئەينەن چىقسىز

ھېسامنىڭ بىر خىزمەتدىشى دائىم تېلېفون ئارقىلىق ئەھۋال ئىگىلەپلا گېزىتكە خەۋەر يازىدىغان ئىختىيارىي

مۇخبىرلاردىن ئىكەن. بىر قېتىم ئۇ ھېسامغا مەسلىھەت ساپتۇ:

— ھېسام ئاغىنە، بىر مەسلىھەت كۆرسىتىڭا، مۇخ-بىرلار ژۇرنىلىغا سۇرىتىمنى باسىدىكەن، سۇرەتكە قانداق قىياپەتتە چۈشسەم بولار؟

ھېسام ئەستايىدىل مەسلىھەت بېرىپتۇ:

— ئەڭ ياخشىسى، تېلېفوندا سۆزلىشىۋاتقان كۆرۈ-نۈشتە چۈشۈڭ، ئەينەن چىقىسىز.

يامان تەسىرىڭ قېپقالدى

بىر بەتقىلىق يىگىت كىشىلەرنىڭ نارازىلىقىغا قارى-ماي، ئۆچىرەتنى بۇزۇپ، قىستىلىپ تۇرۇپ بورداق گۆش-تىن ئاپتۇ - دە، بىرھازادىن كېيىن قايتىپ كېلىپ بوسۇغىدىلا ھېسامغا ۋارقىراپتۇ:

— ھېسامكا، قاراپ باققىنا، دۇكاندا مېنىڭ بىرەر-نەرسەم قېپقالدىمىكىن؟

— ھەئە قېپقالدى، — دەپتۇ ئۆچىرەتتە تۇرغان ھېسام، — دۇكاندا سىنىڭ يامان تەسىرىڭ قېپقالدى.

ئۆز قولى بىلەن

ئىدارە پارتكومىنىڭ كاتىپى ئىشچى - خىزمەتچىلەرگە كەلگەن شەخسىي خەتلەرنىمۇ ئېچىپ كۆرۈپ ئاندىن ئىگى- سىگە بېرىدىكەن. بۇنىڭدىن كۆپچىلىك نارازى بوپتۇ.

بىر كۈنى ھېسامنىڭ يىراقتىكى تۇغقىنىدىن خەت كەپتۇ. ھېسام خەتنى ئاچماي، چۈشتىن كېيىن خىزمەتكە كەلگەندە كاتىپنى ئىزدەشكە باشلاپتۇ.

— كاتىپنى نېمە قىلىسىز؟ قولىڭىزدىكى نېمە خەت ئۇ؟ — دەپ سوراپتۇ شۇجى ئۇنىڭدىن.

— باشقا مۇھىم ئىشىمغۇ يوق، — دەپتۇ ھېسام، — بۈگۈن تۇغقىنىمدىن سالام خەت كەلگەنىكەن، كاتىپنى ئۆز قولى بىلەن ئاغزىنى ئېچىپ بېرەمدىكىن، دەپ ئىزدەپ يۈرىمەن.

قانتى بوغۇقلىقمىكەن

بىر پوچى خەقلەرگە پو ئېتىپ بېرىپتۇ:

— يېقىندا بىر كۈنى قىرغاۋۇل ئاتقىلى بېرىپ «تاڭ ! تاڭ ! تاڭ !» ئېتىۋەردىم، قىرغاۋۇل «پوك ! پوك ! پوك !» چۈشۈۋەردى...

تىڭشاپ ئولتۇرغان ھېسام پوچىنىڭ گېپىنى بۆلۈپتۇ:

— بۇرادەر، بىرنەرسىنى سورىۋالسام، سىز ئاتقان قىرغاۋۇللارنىڭ قانتى بوغۇقلۇقمىكەن؟

تېجەملگە جاۋاب

تولىمۇ ماختانچاق بىر يىگىت ھېسامغا ماختىنىپ دەپتۇ:

— دەپ بېقىڭا، ھېسامكا، مەن بىلگەننى قايسىبىرى بىلىدۇ؟

ھېسام بېشىنى لىڭشىتىپتۇ:

— راست دەيسەن، ھېچكىم سەندەك ماختىنىشنى بىلمەيدۇ.

كۆڭۈلدىكىدەك خىزمەت

بىر يىگىت ھېسامغا ھال ئېيتىپتۇ:

— مەن يەڭگىل ھەم كۆڭۈلدىكىدەك بىر خىزمەت تاپسام دەپلا ئويلايمەن، بارمىدۇ؟

— بار، — دەپتۇ ھېسام ئىشەنچلىكلا.

— قانداق خىزمەت؟ — يىگىت ئالدىراپ سوراپتۇ.

ھېسام ئېيتىپتۇ:

— تاتلىق چۈش كۆرۈش، ئورنى يوتقان ئىدارىسىدە.

چايدان سېتۋېلىش

ھېسام بىر دۇكانغا كىرىپ مال ساتقۇچى يىگىتتىن سوراپتۇ:

— ئۇكام، ئاخشامقى چايدان ئەينىكىدىن يەنە بارمۇ؟

بولسا ماڭا بىرنى سېتىپ بەرسىڭىز.

— قانچە باڭلىق چايدان ئىدى؟ — دەپ سوراپتۇ مال ساتقۇچى. ھېسام جاۋاب بېرىپتۇ:

— ئۇقمايمەن، ئىشقىلىپ، چايداننى ئۆيگە ئاپىرىپ قايناق سۇ قۇيۇشۇمغا بىر قېتىم «باڭ» قىلغان ئاۋاز بىلەن تەڭ كۇكۇم - تالقان بولۇپ كەتتى. شۇنىڭغا قارىغاندا بىر باڭلىق چايدان ئوخشايدۇ.

ئايدىڭ

مۇئەللىم دوسكىدىكى ھېسابنى چۈشەندۈرۈپ بولۇپ، ھېسامدىن سوراپتۇ:

— ساۋاقداش ھېسام، ئايدىڭ بولدىمۇ؟

باياتىن خىيالى باشقا يەردە بولۇپ ئولتۇرغان ھېسام ئەجەبلەنگەن قىياپەتتە جاۋاب بېرىپتۇ:

— مۇئەللىم، ھازىر كۈندۈز تۇرسا، ئايدىڭ نېمە ئىش قىلسۇن؟

ئىككى ئەرۋاھنى كېپىل قىلىپ...

بازاردىن قايتقان ھېسامغا باش - كۆزى يېرىلغان قوشنىسى مەست ھالدا يولۇقۇپتۇ. ھېسام ئۇنى يۆلەپ دوختۇرغا ئېلىپ بېرىپتۇ، دوختۇرغا كۆرسىتىپ بولۇپ ئېغەكلىرىگىچە ئاپئاق داكىلانغان مەستنى ئەكىلىۋاتقاندا،

يولدا بىرنەچچە تونۇشلىرى ئۇچرىشىپ قىلىپ ھېسامدىن سوراپتۇ:

— ھېسامىدىن، بۇ كىم؟

— بۇ ئۆلۈك، — دەپتۇ ھېسام، — ئىككى ئەرۋاھنى كېپىل قىلىپ، بۇنى ئورۇق - تۇغقانلىرىغا كۆرۈشتۈرگىلى ئەكېتىۋاتىمەن.

جەرىمانە

تۆت كوچا كېسىشكەن يەردە قىزىل چىراغنىڭ يانغىنىنى كۆرمەي قالغان ھېسامنى قوپال قاتناش ساقچىسى دۆشكەلەپتۇ:

— ھەي، كۆزمۇ، تامنىڭ تۆشۈكمۇ؟ پېشانەڭدىكى چىراغنى كۆرمىدىڭمۇ؟ ئاسمانغا قاراپراق ماڭساڭ بولمامدۇ. چىقار جەرىمانىنى !

— جەرىمانە ئەمەس، جاننى ئالساڭمۇ سىلىقراق سۆزلىسەڭ، ئۇكا، — دەپتۇ ھېسام جاۋابەن، — ئاسمانغا قاراپ مېڭىپ ماشىنىنىڭ ئاستىغا كىرىپ كەتسەم، بالا - چاقامغا سەن جەرىمانە تۆلەمسەن؟

ئىگىسى نەدە

كەچ كۇرستا ساۋات چىقىرىپ يۈرگەن كۈنلەردە ئوقۇتقۇچى بىر قېتىم ھېسامدىن سوراپتۇ:

— ھېسامىدىن، جاۋاب بېرىڭا، ھورۇن ئاچلىقتىن ئۆ-لۈپ كەتتى، دېگەن جۈملىنىڭ ئىگىسى نەدە؟
ھېسام ئويلىنىپ كېتىپ جاۋاب بېرىپتۇ:
— يەرلىكتە.

ھېكايە ۋە خەۋەر

ھېسامنىڭ ئوبدانغىنا ھېكايە يازىدىغان بىر ئاغىنىسى ئاسان يولغا بېرىلىپ خەۋەر يېزىشقا كىرىشىپ كېتىپتۇ. بىر كۈنى ئۇ ھېسامغا مەسلىھەت سالپتۇ:
— خەقلەر ھېكايىنى تاشلىۋەتتىڭ، دەپ بەكمۇ جىمد-لەپ كېتىۋاتىدۇ، ئەمدى يەنە ھېكايىگە كىرىشمىسەم بول-مايدىغاندەك، ئاداش.
— خاتىرجەم بول، — دەپتۇ ھېسام، — شۇ سەۋەب ئۈچۈنلا ھېكايە يازىدىغان بولساڭ، ئەمدى يازغان ھېكايد-لىرىڭمۇ خەۋەردىن پەرقلەنمەيدۇ.

شوڭلاشقا...

ئانچە - مۇنچە شېئىر يېزىپ قويىدىغان بىر كىشىدىن ھېسام سوراپتۇ:
— ئاغىنە، ئىلھامىڭىز قانداق ۋاقىتتا كېلىدۇ؟
ھېلىقى كىشى ھېسامنى كۆزگە ئىلمىغاندەك جاۋاب بېرىپتۇ:

— ھاجەتخانىدىكى ۋاقتىمدا.

— توغرا ! — دەپتۇ ھېسام دەرھال، — شۇڭلاشقىمۇ يازغانلىرىڭىزدىن غەيرىي پۇراق پۇراپ تۇرىدۇ.

باشقىسىنى دەڭا

ھېسام تېۋىپلىق قىلىۋاتقان كۈنلەرنىڭ بىرىدە بىر كىشى يۈرەك ئاغرىقىدىن زارلىنىپ كەپتۇ.

— يۈرىكىڭىز قانداق چاغلاردا تولىراق ئاغرىيدۇ؟ — دەپ سوراپتۇ ھېسام بىمارنىڭ تومۇرىنى تۇتۇپ.

— ئورۇنسىز پۇل خەجلەپ قويغان چاغلاردا، — دەپتۇ بىمار. ھېسام يۈزىنى چەتكە ئۆرۈپ:

— باشقىسىنى دەڭا، ئورۇنسىز پۇل خەجلىسەم، مېنىڭ يۈرىكىممۇ ئاغرىيدۇ، — دەپتۇ.

قېرىش

ياش تۇرۇپ چېچى ئاپئاق بولۇپ كەتكەن بىر يىگىت كوچىدا ھېسامنى كۆرۈپ چاقچاق قىپتۇ:

— ھېسامكا، نېمانداق ماڭىسىز؟ پۇتىڭىزدىن قېرىپسىز جۇمۇ !

— قېرىشمۇ ھەر خىل بولىدىكەن، ئۇكا، — دەپتۇ ھېسام دەرھال توختاپلا، — مەن پۇتۇمدىن قېرىپتىمەن، سىز بېشىڭىزدىن...

ئەكېلىپ بېرىش

ھېسام ئۆلتۈرۈۋاتقان ھويلىدىكى تۇل مومايىنىڭ نەچچە بالىسى بولسىمۇ، بىرەرى ھالىدىن تۇزۇك خەۋەر ئالمايتتى. بىر قېتىم ئاساسىي قاتلام مۇدىرى ھېسامدىن ئەھۋال ئىگىلەپتۇ:

— ھېسام، قوشنىڭىزنىڭ بالىلىرى مومايغا بىرەر نېمە ئەكېلىپ بېرىپ تۇرامدۇ؟

— ئۈچ بالىسى ئۈچ تەرەپتىن باقالمىغان بوۋاقلىرىنى ئەكېلىپ بېرىدۇ، — دەپتۇ ھېسام.

— ئۇنىڭدىن باشقا ھېچنېمە بەرمەمدۇ؟

— راستىنلا، تاس ئۇنتۇيدىكەنمەن، — ھېسام بېشىنى بىر شاپىلاقلاپتۇ، — بالىلىرىمىزغا ئېمىتكىن، دەپ سۈت پاراشوكىمۇ ئەكېلىپ بېرىدۇ.

«بەشتە ياخشى»نىڭ ناخشىسىنى ئېيتىۋاتىدۇ

ھېسام ھارۋىكەشلىك قىلغان بىر يىلى «بەشتە ياخشى» بولۇپ باھالىنىپتۇ، ئىككىنچى يىلى يەنە ياخشى ئىشلىگەن بولسىمۇ، باشلىق بىلەن زىددىيەتلىشىپ قېلىپ سايلىنالماي قاپتۇ، شۇڭا ئۇنىڭ روھى چۈشۈپ خىزمەتتە سۇسلىشىپ كېتىپتۇ. بىر كۈنى مەلۇم ئىش بىلەن باشلىق ئۇنىڭ ھارۋىسىغا چۈشۈپ بىر يەرگە بارماقچى بوپتۇ. يولدا ھېسامنىڭ ھارۋىسىنىڭ مايلانمىغان چاقى قۇلاقنى

زىڭىلداتقۇدەك غىچىرلاپ مىڭىپتۇ. بۇنى كۆرگەن باشلىق قاپىقىنى سىلىپ سوراپتۇ:

— ھېسام، ھارۋاڭ غىچىلداپ قاپتىغۇ؟

— غىچىلدىغىنى يوق، باشلىق، — دەپتۇ ھېسام چۈشەندۈرۈپ، — بۇلتۇرقى «بەشتە ياخشى»نىڭ ناخشىسىنى ئېيتىۋاتىدۇ.

قەرز

ئىدارە باشلىقى ھېسامنىڭ تام گېزىتىگە يازغان ئىقتىسادچانلىق بىلەن ئائىلە باشقۇرۇش، كۆپ قەرز ئالماسلىق توغرىسىدىكى ماقالىسىنى بوغالتىرغا ماختاپ ئولتۇرغىنىدا، بۆلۈمگە ھېسامنىڭ ئۆزى كىرىپ قاپتۇ.

— كېلىڭ، ھېسام، خوش، نېمە ئىش؟ — دەپتۇ باشلىق ھېسامنى خۇش مۇئامىلە بىلەن قارشى ئېلىپ.

— ئازراق خىجىلچىلىق بىلەن كىرىۋىدىم، — دەپتۇ ھېسام، — كېلەر ئايلىق مائاشىم ھېسابىغا يىگىرمە سوم قەرز تەستىقلاپ بەرسىڭىز.

— نېمە؟ — دەپتۇ باشلىق ھەيران بولۇپ، — ھوي، سىز تام گېزىتىگە قەرز ئالماسلىق ھەققىدە ماقالە يېزىۋىدىڭىزغۇ؟

— ئۇ خەققە دېگەن تەشۋىق - دە، — دەپتۇ ھېسام، — ئۆزۈمنى دېسەم ھەرگىز يازمايتتىم.

توسۇلۇپ قالمايدۇ

دائىم باشقىلارغا خۇشامەت قىلىپ يۈرىدىغان بىرەيلەن هېسامغا زوقلانغان هالدا:

— هېسامدىن، ئاۋازىڭىزغا قايىلمەن - دە، قاچانلا گەپ قىلسىڭىز، چاڭ - چاڭ چىقىدۇ، مېنىڭكىدەك خىرىلدىمايدۇ. ئېيتىڭا، بۇنىڭدا نېمە سىر بار؟ — دەپتۇ.

— بىرلا سىر بار، — دەپتۇ هېسام، — مەن دائىم تىك تۇرۇپ سۆزلەيمەن، ئاۋازىم توسۇلۇپ قالمايدۇ، سىز ئېگىلىپ سۆزلەيسىز، يېرىمى ئىچىڭىزدە قالىدۇ.

كۈچۈك باغلىۋېلىڭ

بىر قىز هېسامدىن مەسلىھەت سوراپتۇ:

— ئىككى مىڭ سومغا ئالتۇن بىلەزۈك ئېلىۋىدىم، ئوغرى ئېلىۋالارمىكىن، دەپ قورقۇپ بىلىكىمگە تاقيالماي يۈرىمەن، هېسامكا، سىزچە قانداق قىلسام بولار؟

— بۇنىڭ چارىسى ئوڭاي، — دەپتۇ هېسام جاۋابەن، — بىلىكىڭىزدىكى بىلەزۈكنىڭ بىر ئۇچىغا كۈچۈك باغلىۋېلىڭ.

يالقۇنلۇق پاراڭ

لاۋزا گەپنى تولا قىلىدىغان بىر يىگىت ئولتۇرۇشتا

ھېسامنىڭ ئاغزىنى تاتىلاپتۇ:

— ھېسامكا، قېنى، قىزىق، يالقۇنلۇق پاراڭلىرىڭىز-دىن قىلمامسىز؟

— يالقۇنلۇق پاراڭلارنى قىلالاتتىمغۇ، — دەپتۇ ھې-سام، — لېكىن، سىزنىڭ قۇرۇق پاراڭلىرىڭىزنى كۆيدۈ-رۈۋېتەرمىكىن، دەپ قورقىمەن.

ئەپسى بالا تونۇر

مەھەللە ناۋيى دائىم خەقنىڭ ئەكېلىپ بەرگەن ئۇند-دىن ناننى كەم چىقىرىپ، ئارتۇقىنى ئۆزى سېتىپ ھايان ئالىدىكەن. بىر قېتىم توساتتىن ناۋاينىڭ تونۇرى ئۆرۈلۈپ كېتىپتۇ.

— قارىمامسىز، ھېسامدىن، — دەپ ھال ئېيتىپتۇ ناۋاي نانغا كەلگەن ھېسامغا، — يېپيېڭىلا تونۇر نېمە بولۇپ ئۆرۈلۈپ كەتكەندۇ؟

— ئۆرۈلۈپ ئەمەس، يېرىلىپ كەتكەن بولسا كېرەك، — دەپتۇ ھېسام ئويلىنىۋېلىپ، — كەم چىقىرىپ قورسىقىغا تىقىۋالغان نانلىرى ئاخىر پاتماي قالدىمىكىن دەيمەن.

قاسقان ئورنىتىۋېلىڭلار

ئادەم تىقما - تىقماق ئاپتوبۇستا راسا قىينالغان ھې-

سام بىر ئاماللاپ بىلەت ساتقۇچىنىڭ يېنىغا يېقىنلىشىپتۇ - دە:

— ئۇكام، ئاپتوبۇسۇڭلارنىڭ تۆپىسىنى قاسقانلىق قىلىۋالساڭلار بولمامدۇ؟ — دەپتۇ.

— نېمىشقا؟ — دەپتۇ بىلەت ساتقۇچى قىز ھەيران بولۇپ. ھېسام چۈشەندۈرۈپتۇ:

— ئادەمنى تېخىمۇ كۆپ قاچىلايتتىڭلار دېمىنا !

مەشەددىمكىن دەپتىمەن

ئىدارىدە يىغىن بار، دېگەن كۈنى چۈشتىن كېيىن ئالدىراپ ئىشقا كېتىۋاتقان ھېسام ئىدارە باشلىقىنىڭ بىرنەچچە ئۇلپىتى بىلەن رېستورانغا كىرىپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپتۇ - دە، ھېلىقىلارنىڭ كەينىدىن تاپ باستۇرماي كىرىپتۇ.

— ھېسامدىن، بۇياقتا نېمە قىلىپ يۈرىسىز؟ — دەپتۇ ئەمدىلا رومكىنى قولىغا ئالغان باشلىق تۇتۇلۇپ.

— ئىدارىدىكى يىغىنغا كېتىۋاتاتتىم، — دەپتۇ ھېسام چۈشەندۈرۈپ، — سىزنىڭ بۇ يەرگە كىرىپ كېتىۋاتقىنىڭىزنى كۆرۈپ، يىغىن ئورنى ئۆزگەردىمىكىن، دەپ قاپتىمەن.

(بۇ كىتاب ماخمۇت مۇھەممەتنىڭ «ھېسام چاقچاقلىرى» ناملىق كىتابىغا ئاساسەن تاللاپ تۈزۈلگەن.)

Document generated by Anna’s Archive around 2023-2024 as part of the DuXiu collection (https://annas-blog.org/duxiu-exclusive.html).

Images have been losslessly embedded. Information about the original file can be found in PDF attachments. Some stats (more in the PDF attachments):
{
  "filename": "NDAyMDk4NTkuemlw",
  "filename_decoded": "40209859.zip",
  "filesize": 12671205,
  "md5": "60c5872d9e1238efb7d0b12a56db1634",
  "header_md5": "8c297b1d71357173b4b893c060700654",
  "sha1": "4eb8dc9cccbb136b50a37823a4bf36a91dc3d7f7",
  "sha256": "876681ce9cacdbe75c9c9682a8be67a0c3bac587c0dce7649dfa5f9435e84705",
  "crc32": 4228693771,
  "zip_password": "",
  "uncompressed_size": 12755855,
  "pdg_dir_name": "\u2591\u00bc\u2554\u2502\u2500\u255b\u2568\u00aa\u2557\u2591 \u2565\u2557\u256c\u00bc\u256c\u00df\u2562\u221a\u256c\u2500_40209859",
  "pdg_main_pages_found": 79,
  "pdg_main_pages_max": 79,
  "total_pages": 90,
  "total_pixels": 371585280,
  "pdf_generation_missing_pages": false
}